

กิจกรรม MIND Community Meet Up
'ชุมชนของคน MIND'
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ครั้งที่ 8

เรื่อง “สิทธิมนุษยชนสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ”

วันที่ 1 สิงหาคม 2568 เวลา 9.00-14.00 น.
ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Zoom Meeting

ขอบเขตการบรรยาย

- สิทธิหน้าที่ เสรีภาพ สิทธิมนุษยชน
- พัฒนาการ หลักการและขอบเขตสิทธิมนุษยชน
- ช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ความเป็นธรรมและการเยียวยาผู้เสียหาย
- สิทธิมนุษยชนสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ

นางสาวเปรมยุดา
ตันติกนภพร

คำจำกัดความของ สิทธิ เสรีภาพ หน้าทีและสิทธิมนุษยชน

สิทธิ

“ ประโยชน์ หรือ อำนาจของบุคคล
ที่รัฐรับรองหรือคุ้มครองให้ ”

- **สิทธิ** ผูกไว้กับ **กฎหมาย**

(หากไม่มี การกำหนดสิทธิดังกล่าวในกฎหมาย อาจทำให้มีการ ลิดรอน
หรือไม่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายได้)

เช่น สิทธิการพบหรือมีทนายความ สิทธิรักษาพยาบาล สิทธิผู้พิการ สิทธิผู้สูงอายุ ฯลฯ

เสรีภาพ

“อิสระที่จะทำ
หรือไม่ทำ อะไรก็ได้”

ถ้า...

- ✘ ไม่มีกฎหมายห้าม
- ✘ ไม่ขัดศีลธรรม
- ✘ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น
- ✘ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

รัฐ อาจยกระดับ “เสรีภาพ” ขึ้นมาเป็น “สิทธิ” เมื่อเห็นความจำเป็น
เช่น สิทธิการรักษาพยาบาล
(รัฐ มี **หน้าที่** ต้องเตรียมการ : กฎหมาย ระเบียบ คน สถานที่ อุปกรณ์
งบประมาณ รองรับ)

- **สิทธิ** คู่กับ **หน้าที่** เมื่อบุคคลมีสิทธิ บุคคลอื่นมีหน้าที่ต้องไม่ละเมิดสิทธิผู้ทรงสิทธินั้น
- การใช้สิทธิของบุคคล ต้องไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ไม่ละเมิด ก.ม. ไม่ขัดศีลธรรมอันดี
- สิทธิ สัมพันธ์ใกล้ชิดกับเสรีภาพ มักกล่าวรวมๆกันไปว่าสิทธิเสรีภาพ

หน้าที่

“ **กิจ** หรือสิ่ง ที่ต้องปฏิบัติ
ด้วยความรับผิดชอบ ”
(ตามกฎหมาย หลักศีลธรรม)

..หากไม่ทำ มีบทลงโทษ..
(กฎหมาย / ศีลธรรม)

หน้าที่

- รักษาชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ประชาธิปไตย
- เสียภาษี
- เกณฑ์ทหาร
- ปฏิบัติตามกฎหมาย ๔๗๔

รัฐ อาจเปลี่ยน “สิทธิ” เป็น “หน้าที่” เช่น **เรียนหนังสือภาคบังคับ**

- **หน้าที่ กับ สิทธิ เป็นของคู่กัน**
- **หน้าที่ ก่อให้เกิดสิทธิ (ประโยชน์)**

เหมือนหน้าสองหน้า ของเหรียญเดียวกัน
เมื่อบุคคลหนึ่งมีสิทธิ บุคคลอื่น/รัฐ มีหน้าที่
ต้องเคารพสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิของเขา

เช่น หน้าที่ของนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา หน้าที่ของทหารที่เสี่ยงภัยในภาคใต้ ได้รับสิทธิประโยชน์มากกว่า

สิทธิมนุษยชน

สิทธิและเสรีภาพ ที่ได้รับการยอมรับ

โดยทั่วไปว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้ชีวิต

อย่างมีศักดิ์ศรีสมกับความเป็นมนุษย์

โดยมีลักษณะติดตัวกับผู้ทรงสิทธิและไม่อาจพรากจากผู้ทรงสิทธิได้ และเป็นสิทธิที่มีลักษณะสากล (Universal) คือ เป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคนเหมือนกัน ไม่ว่าจะเชื้อชาติ เพศ หรือนับถือศาสนาใด

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นรากฐานของสิทธิมนุษยชน เพราะคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่มนุษย์ทุกคนมีอยู่ในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์นั่นเองเป็นแหล่งที่มาของสิทธิของมนุษย์

การเคารพสิทธิมนุษยชนย่อมนำให้ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บัตรคำใดเป็น **สิทธ** เสรีภาพ **หน้าที่** สิทธิมนุษยชน

การรักษาพยาบาล

ความเป็นส่วนตัว

ประกอบอาชีพ

นับถือศาสนา

เรียนหนังสือภาคบังคับ

เข้ารับราชการทหาร

การประกันตัว

ความเป็นสากล
ไร้พรมแดน

ชีวิต ร่างกาย
ทรัพย์สินของเรา

การเลือกตั้ง

ปฏิบัติตาม
กฎหมาย

การแสดงความคิดเห็น

การเดินทาง

ความเสมอภาค
ไม่เลือกปฏิบัติ

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ชุมนุมโดยสงบ

เลือกที่อยู่อาศัย

เสรีภาพ

ตรวจสอบได้
ตามหลักนิติธรรม

ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น

สาระสำคัญของ สิทธิมนุษยชนสากล

สิทธิมนุษยชน

ศักดิ์ศรี

ความเป็นมนุษย์

ความเสมอภาค
เท่าเทียม
ไม่เลือกปฏิบัติ

ความมีสิทธิ เข้าถึง
ใช้สิทธิ (เสรีภาพ)
ประเภทต่างๆ

เกิดมาเป็นคน ไม่ว่าจะเป็นคน
เชื้อชาติใด มีสัญชาติหรือไม่
นับถือศาสนาใด มีความเชื่อ
การเมืองใด ยากดีมีจน สูงต่ำ
ดำขาว เรียนมาก เรียนน้อย
ล้วนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

แม้คนเราจะแตกต่างกันทางร่างกาย สติปัญญา
ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองฯ
แต่ต้องมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
เว้นแต่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส อาจได้รับการ
สนับสนุนมากกว่า จนกว่ามีความใกล้เคียงกัน

ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา จน
เสียชีวิตต้องเข้าถึง ได้รับ และ
ปกป้องคุ้มครองสิทธิ
ทั้งสิทธิพลเมือง(ร่างกาย ชีวิต
ทรัพย์สินฯ) สิทธิทางการเมือง
สิทธิทางสังคม (การศึกษา
สาธารณสุข) สิทธิทาง
เศรษฐกิจและวัฒนธรรมฯ

สิทธิ มนุษยชน

ระดับที่ 1

เป็นสิทธิที่ " ติดตัวทุกคนมาแต่เกิด ไม่สามารถถ่ายโอนให้กันได้ อยู่เหนือกฎหมาย และอำนาจใดๆของรัฐ "

ได้แก่ สิทธิในชีวิต ห้ามฆ่า หรือทำร้ายต่อชีวิต
ห้ามค้ามนุษย์ ห้ามทรมานอย่างโหดร้าย มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออก

ไม่จำเป็นต้องมี กฎหมายมารองรับ อยู่ในมโนธรรม

ระดับที่ 2

เป็นสิทธิที่ต้อง**ได้รับรอง**ในรูปของ
กฎหมาย หรือ **คุ้มครองโดยรัฐ**

สิทธิ
มนุษยชน

เช่น การได้รับสัญชาติ การมีงานทำ การ
คุ้มครองแรงงาน สิทธิของเด็ก เยาวชน
ผู้สูงอายุ และคนพิการ การรับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน การประกันการว่างงาน การได้รับ
บริการด้านสาธารณสุข **ฯลฯ**

วงจรชีวิตของมนุษย์

เกิด

เด็ก

หนุ่ม-สาว

รับปริญญา

ทำงาน

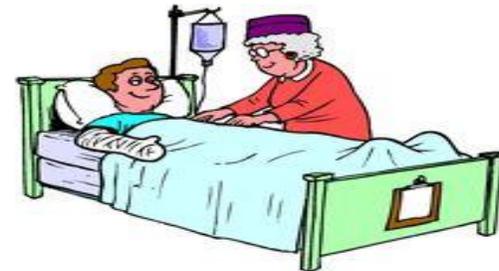
แต่งงาน

เลี้ยงลูก

แก่ชรา

เจ็บป่วย

ตาย

20/11/61

สิทธิมนุษยชน เป็นเรื่องใกล้ตัวเรา ครอบครัววงจรชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิด เป็นทารก เด็ก เติบโต เป็นวัยรุ่น เป็นผู้ใหญ่ เรียนจบ ทำงาน มีคู่ครอง มีลูก อาจพิการ แก่ชรา เจ็บป่วย จนเสียชีวิต

ขอบเขตสิทธิมนุษยชนสากล (UN) กับ สิทธิมนุษยชนของไทย

สิทธิมนุษยชนของไทย
ไทยแคบกว่าสากล
เป็นไปตาม รัฐ
ธรรมนูญฯ
ก.ม.ภายใน
วัฒนธรรมประเพณี
และพันธะกรณีของ
ไทยที่มีต่อ
สนธิสัญญาฯ

- ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- สิทธิเสรีภาพ
- ความเสมอภาค

สิทธิมนุษยชนสากล
(เป็นหนึ่งในเดียว)
ครอบคลุมมนุษย์
ทุกคน
ไม่ว่าสัญชาติใด
ไม่ขึ้นกับ ก.ม.ของรัฐ
ใด อ้างอิงตาม
เอกสารสำคัญฉบับ
แรกของโลก (UDHR)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

กติการระหว่างประเทศ ฯ

อนุสัญญาระหว่างประเทศฯ

รัฐธรรมนูญ ไทย

ประมวลกฎหมาย

พ.ร.บ. / กฎหมายต่างๆ

ข้อบังคับ / กฎ / ระเบียบ

ที่มาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

สิทธิเสรีภาพ*ในชีวิต ร่างกาย(จับ คั่น ชั่ง ทรมาณ ลงโทษฯ)

สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สิทธิของมารดา ก่อน/หลังคลอด,
ผู้ชรา, ผู้ยากไร้

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ชื่อเสียง ครอบครัว

เกณฑ์แรงงานทำไม่ได้

สิทธิของผู้บริโภค

สิทธิได้รับการสาธารณสุข

สิทธิได้รับการเยียวยา

สิทธิในการตั้งพรรคการเมือง.

สิทธิบุคคลและชุมชน ศิลป สวล.เสนอ
หน่วยงาน สวัสดิการชุมชน

สิทธิในทรัพย์สิน สืบมรดก การเวนคืน

สิทธิบุคคล ชุมชนเข้าถึงข้อมูล ร้องเรียน ฟ้องหน่วยงานรัฐฯ

สิทธิคนสัญชาติไทย จะห้ามเข้า/ออกประเทศ เนรเทศ
ไม่ได้ จะถอนสัญชาติ(ที่ได้โดยการเกิด) ไม่ได้

สิทธิเสรีภาพ*ในความเสมอภาค

ใช้สิทธิเสรีภาพ*ล้มการปกครองไม่ได้

เสรีภาพในการนับถือศาสนา

เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร

เสรีภาพสื่อมวลชนฯ

เสรีภาพในการคิด พูด เขียน
สื่อความหมายฯ

เสรีภาพในเคหสถาน

เสรีภาพเดินทาง เลือกที่อยู่

เสรีภาพประกอบอาชีพ

เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ

เสรีภาพรวมเป็นสมาคม สหภาพฯ

สิทธิ เสรีภาพของบุคคล
(รธน.ปี 60 ม.25-49)

เป็นพลวัตร

ป้องกันประเทศ

รักษา ชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์
ประชาธิปไตย

ไม่ท้อถอย

ปฏิบัติตาม
กฎหมาย

เข้ารับศึกษา
ภาคบังคับ

รับราชการทหาร
ตามเกณฑ์

หน้าที่ของ
ปวงชนชาวไทย
(ม.50)

เสียภาษีอากร

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
และวัฒนธรรม

ใช้สิทธิเลือกตั้ง
คำนึงประโยชน์ส่วนรวม

ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคลอื่น

หน้าที่เปลี่ยนแปลงได้
ในแต่ละรัฐธรรมนูญฯ

พิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์
อธิปไตย ความมั่นคง*

บังคับใช้ ก.ม.เคร่งครัด

ให้การศึกษาศึกษา

บริการสาธารณสุข

สาธารณูปโภคพื้นฐาน

คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ
ของผู้บริโภค

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม
ธรรมเนียมประเพณี สิ่งแวดล้อม
ทรัพยากรธรรมชาติ

ประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม สุขภาพ

ป้องกันปราบปราม
คอร์รัปชัน

รักษาวินัยการเงินการคลัง
ระบบภาษีเป็นธรรม

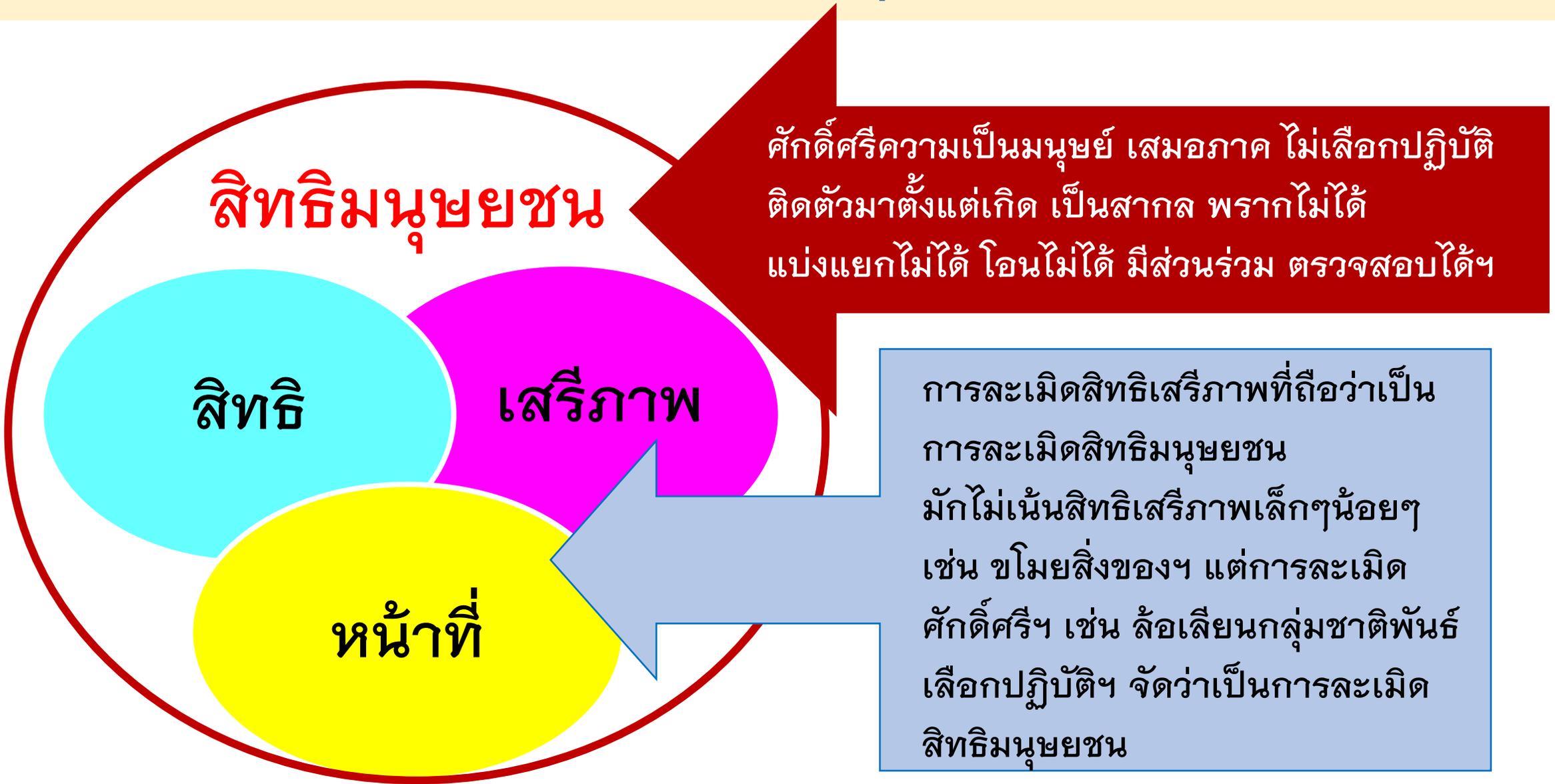
คุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

รักษาสิ่งแวดล้อมที่เกิด
ประโยชน์

เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

หน้าที่ของรัฐบาล
เปลี่ยนแปลงได้ใน
แต่ละรัฐธรรมนูญ

สิทธิ เสรีภาพ หน้าทีและสิทธิมนุษยชนมีความสัมพันธ์กัน

พัฒนาการ หลักการและขอบเขต สิทธิมนุษยชน

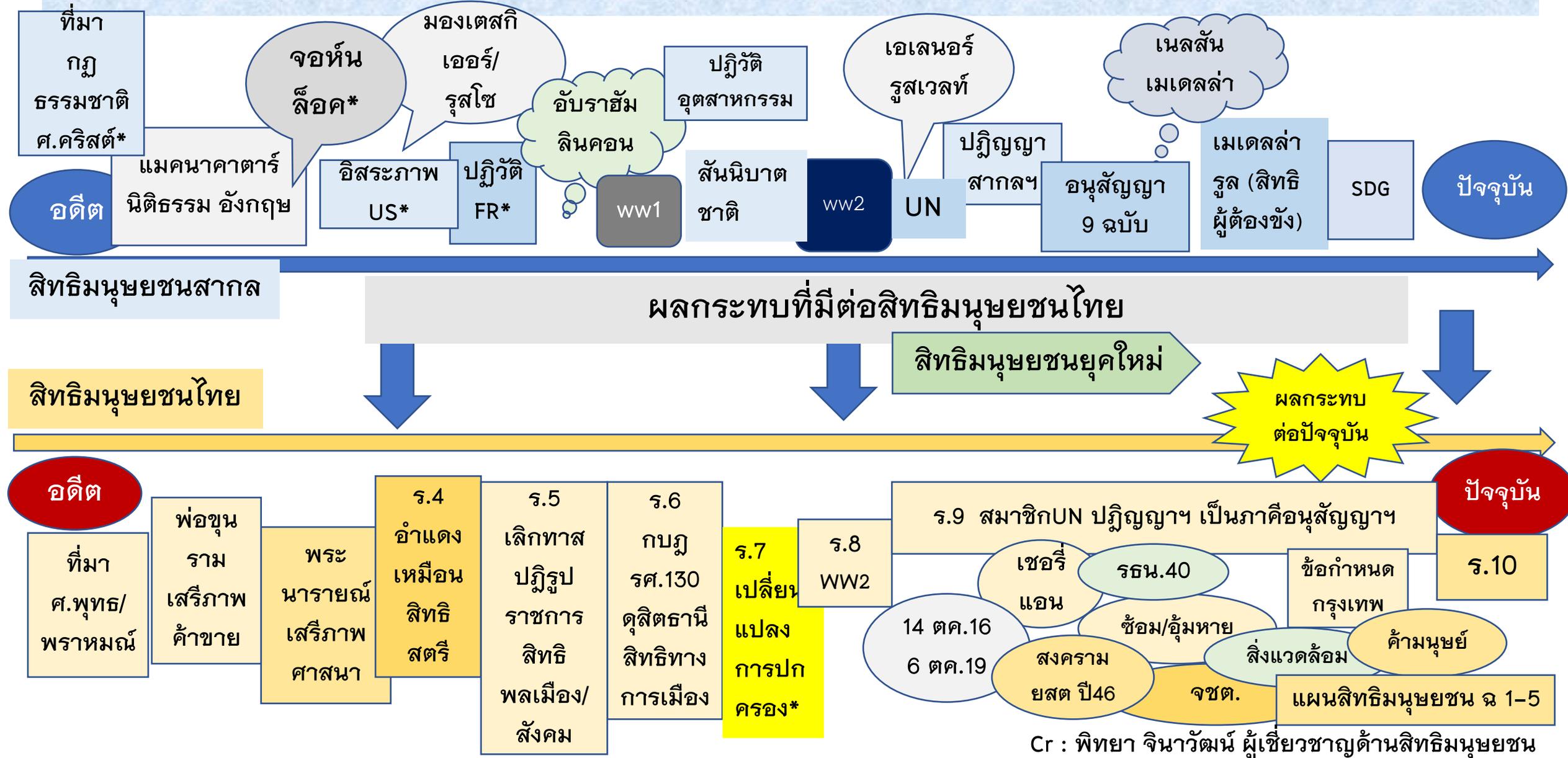

พัฒนาการ

สิทธิมนุษยชนสากลและ

สิทธิมนุษยชนไทย

ความเชื่อมโยงพัฒนาการของสิทธิมนุษยชนสากล และ สิทธิมนุษยชนไทย

Cr : พิทยา จินาวัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน

การก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ ในปี ค.ศ.1945/พ.ศ.2488 หลังWW2*

การจัดทำปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948/ พ.ศ.2491

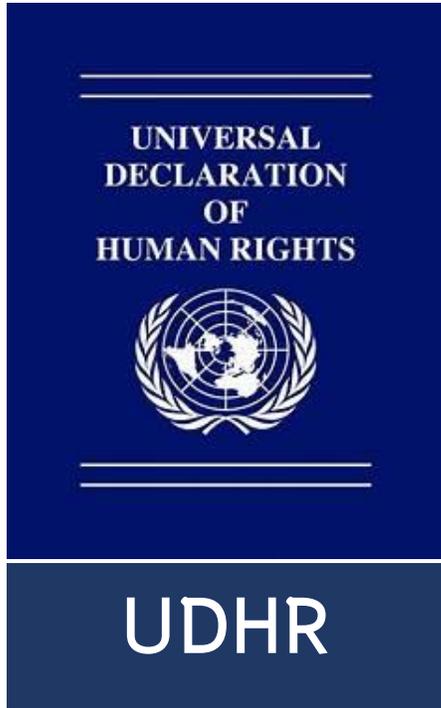
CHAIRMAN UNITED STATES

UNITED KINGDOM

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

เป็นเอกสารสำคัญในประวัติศาสตร์สิทธิมนุษยชน ที่กำหนดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จะต้องได้รับการคุ้มครองในระดับสากลเป็นครั้งแรก ร่างโดยตัวแทนที่มีภูมิหลังทางกฎหมายและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจากทุกภูมิภาคของโลก และได้รับการประกาศโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในกรุงปารีสเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 1948 (มติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่ 217 A) ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างๆ มากกว่า 500 ภาษา และปูทางไปสู่การรับรองสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนมากกว่า 70 ฉบับ ซึ่งปัจจุบันใช้อย่างถาวรในระดับโลกและระดับภูมิภาค

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

มีเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ส่วน

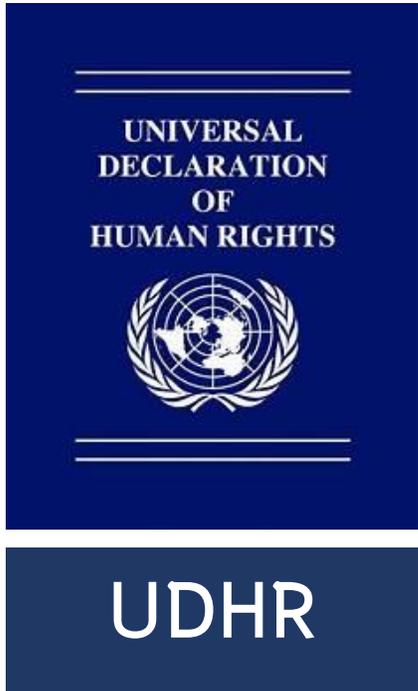

ส่วนแรก ปรากฏในคำปรารภ ข้อ 1 และ ข้อ 2 กล่าวถึงหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน

ส่วนที่สอง ปรากฏใน ข้อ 3 ถึงข้อ 21 กล่าวถึงสิทธิของพลเมืองและ สิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)

ส่วนที่สาม ปรากฏใน ข้อ 22 ถึงข้อ 27 กล่าวถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic Social and Cultural Rights)

ส่วนที่สี่ ปรากฏในข้อ 28 ถึงข้อ 30 กล่าวถึงหน้าที่ของบุคคล สังคม และรัฐ โดยการทำที่ที่จะต้องดำเนินการสร้างหลักประกันให้มีการคุ้มครองสิทธิ ที่ปรากฏในปฏิญญานี้ให้ได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจัง ห้ามรัฐกระทำการ ละเมิดสิทธิมนุษยชนและจำกัดสิทธิของบุคคลมิให้ใช้สิทธิมนุษยชนละเมิด สิทธิของผู้อื่น สังคมและโลก

สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ฉบับย่อ)

1. ทุกคนมีศักดิ์ศรี สิทธิ และเสรีภาพเท่าเทียมกัน และต้องปฏิบัติต่อกันฉันพี่น้อง
2. ทุกคนมีสิทธิ และเสรีภาพ อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
3. ทุกคนมี “สิทธิในการมีชีวิตอยู่” และมีความมั่นคง
4. ห้ามบังคับคนให้เป็นทาส และห้ามค้าทาสทุกรูปแบบ (ค้ำมนุษย์)
5. ห้ามการทรมาน หรือการลงโทษทารุณโหดร้ายผิดมนุษย์
6. สิทธิในการได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย
7. สิทธิในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
8. สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากศาล
9. ห้ามการจับกุม คุมขัง หรือเนรเทศโดยพลการ
10. สิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและเปิดเผย
11. สิทธิในการได้รับการ สันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ก่อนศาลตัดสิน และต้องมี ก.ม.กำหนดว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด

12. ห้ามรบกวนความเป็นอยู่ ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การติดต่อสื่อสาร รวมทั้งห้ามทำลายชื่อเสียง และเกียรติยศ
13. เสรีภาพใน การเดินทาง และเลือกถิ่นที่อยู่ในประเทศ รวมทั้งการออกนอกประเทศหรือกลับเข้าประเทศโดยเสรี
14. สิทธิในการลี้ภัยไปประเทศอื่นเพื่อให้พ้นจากการถูกประหารชีวิต
15. สิทธิในการ ได้รับสัญชาติ และการเปลี่ยนสัญชาติ
16. สิทธิในการ เลือกคู่ครอง และสร้างครอบครัว
17. สิทธิในการเป็น เจ้าของทรัพย์สิน
18. เสรีภาพในความคิด มโนธรรม ความเชื่อ หรือ การถือศาสนา
19. เสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็นและแสดงออก รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสาร
20. สิทธิในการ ชุมนุมโดยสงบและรวมกลุ่ม และห้ามบังคับเป็นสมาชิกสมาคม
21. สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลทั้งทางตรง และโดยผ่านผู้แทน อย่างอิสระ และมีสิทธิเข้าถึงบริการสาธารณะโดยเท่าเทียมกัน
22. สิทธิในการได้รับความมั่นคงทางสังคม และได้รับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการกำหนดระเบียบและทรัพยากรของประเทศตนเอง

23. สิทธิในการมีงานทำตามที่ต้องการ และได้รับการประกันการว่างงาน รวมทั้งได้รับค่าตอบแทนเท่ากัน สำหรับงานอย่างเดียวกัน และรายได้ต้องพอแก่การดำรงชีพสำหรับตนเองและครอบครัว ตลอดจนมีสิทธิก่อตั้ง และเข้าร่วมสหภาพแรงงาน
24. สิทธิในการพักผ่อนและมีเวลาพักจากการทำงาน
25. สิทธิในการได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างเพียงพอ ได้รับปัจจัยสี่ สวัสดิการสังคม ประกันการว่างงาน เจ็บป่วย เป็นหม้าย ผู้สูงอายุ ตลอดจนต้องคุ้มครองแม่และเด็กเป็นพิเศษ
26. สิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน
27. สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และได้รับการคุ้มครองทรัพย์สิน ทางปัญญา
28. สังคมต้องมีระเบียบทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้บุคคลได้รับสิทธิ และเสรีภาพตามปฏิญญานี้
29. บุคคลย่อมมีหน้าที่ต่อชุมชน การใช้สิทธิเสรีภาพจะต้องเคารพในสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น
30. ห้ามมิให้รัฐ กลุ่มชน หรือบุคคลกระทำการทำลายสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองในปฏิญญานี้

หลักการสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

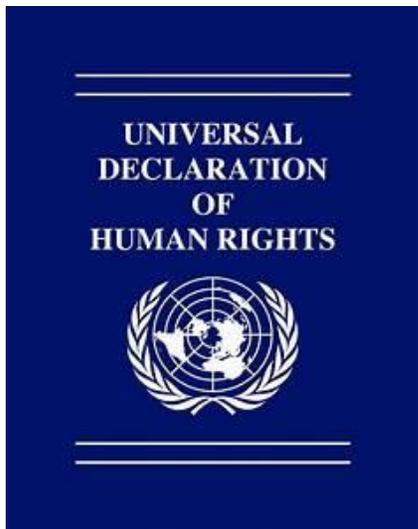
ข้อ 1

มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระและเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ พวกเขาได้รับพรจากเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยจิตวิญญาณแห่งภราดรภาพ

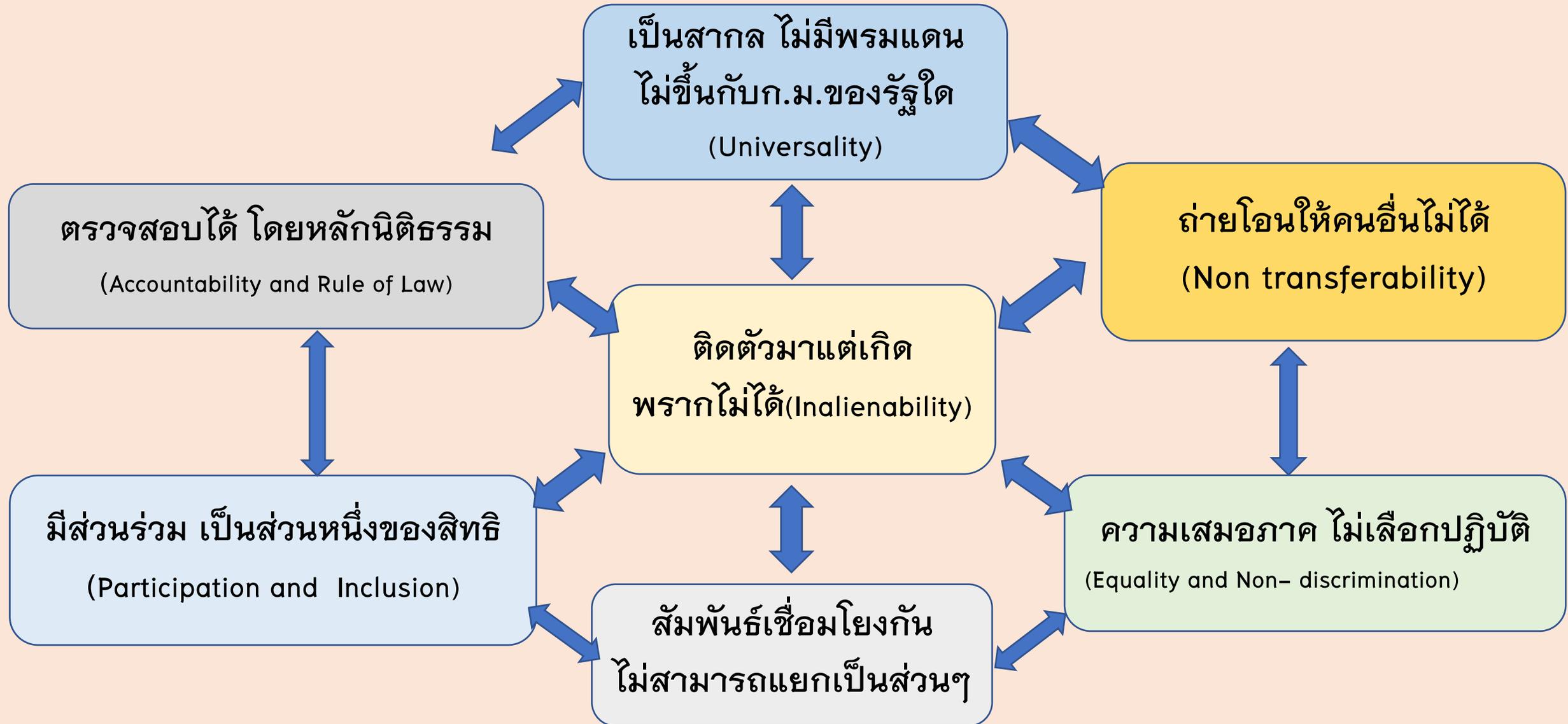
ข้อ 2

ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับสิทธิและเสรีภาพทั้งหมดตามที่ระบุไว้ในปฏิญญานี้ โดยไม่มีการแบ่งแยกใดๆ เช่น เชื้อชาติ สี ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด ชชาติกำเนิด หรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิดหรือสถานะอื่นใด นอกจากนี้ จะไม่มีการแบ่งแยกใดๆ บนพื้นฐานของสถานะทางการเมือง เขตอำนาจศาล หรือสถานะระหว่างประเทศของประเทศหรือดินแดนที่บุคคลสังกัด ไม่ว่าจะประเทศเอกราช ดินแดนในความดูแล ดินแดนที่ไม่ได้ปกครองตนเอง หรือดินแดนภายใต้ข้อจำกัดของอำนาจอธิปไตยอื่นใด

UDHR

หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนสากล 7 หลัก (ที่ใช้ในการบรรยาย)

“ไม่ว่าคุณจะมีรูปร่างหน้าตา
สีผิว เพศสภาพ
ความชอบ ความเชื่อ ฐานะ
หรือสถานะแบบไหน
ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
เท่าเทียมกัน ”

โอปอล

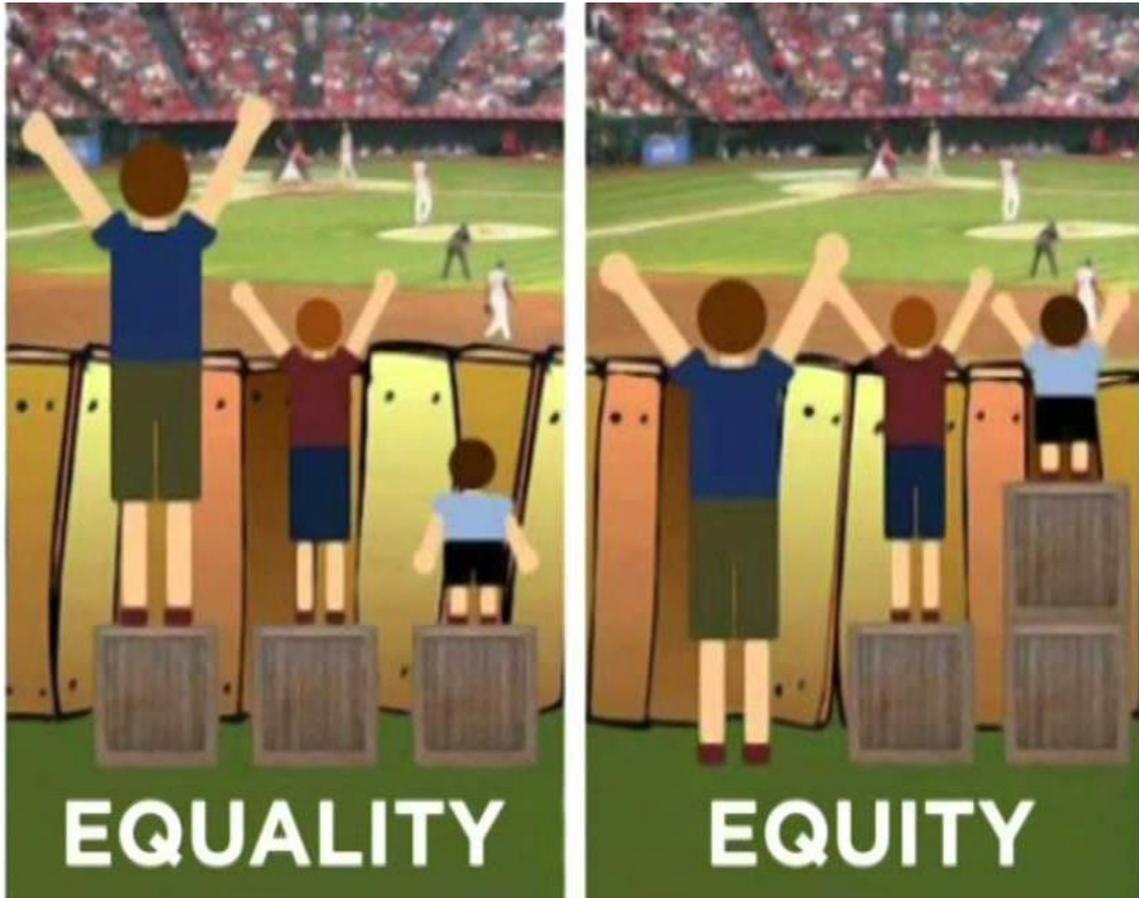
ปานิสรา อารยะสกุล

ศิลปิน นักแสดง

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
เป็นสิทธิธรรมชาติ ติดตัวมาแต่เกิด

ความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ

ความเสมอภาค ไม่ได้หมายความว่า ให้ทรัพยากรเท่าๆ กัน แต่คำนึงถึง **ความจำเป็นของแต่ละคน** ว่าใครมีความจำเป็นมาก ควรได้รับทรัพยากรมากกว่าเพื่อให้มีสิทธิพื้นฐานเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน

เป็นสากลและไม่สามารถถ่ายโอนกันได้ (Universality & Inalienability)

ไม่ว่าจะยากจนหรือร่ำรวย เป็นคนพิการ เป็นเด็ก เป็นผู้หญิง มีเชื้อชาติ สัญชาติ เหล่ากำเนิดใดก็ตาม ย่อมมีสิทธิมนุษยชนประจำตัวทุกคนไป ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนในโลก เป็นสิทธิประจำตัวของมนุษย์ ไม่สามารถมอบอำนาจ หรือสิทธิมนุษยชนของตนให้แก่ผู้ใดได้

ไม่สามารถแบ่งแยกเป็นส่วนๆ ได้ว่าสิทธิใดมีความสำคัญกว่าอีกสิทธิหนึ่ง (Indivisibility)

ต่างมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้นรัฐบาลใดจะมาอ้างว่าต้องพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ หรือต้องแก้ปัญหาปากท้องก่อน แล้วจึงค่อยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมขัดต่อหลักการนี้

การมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินั้น (Participation & Inclusion)

ประชาชนแต่ละคน หรือกลุ่มของประชาชน หรือประชาสังคม ย่อมมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน
ในการเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง
สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคม และสิทธิทางวัฒนธรรม

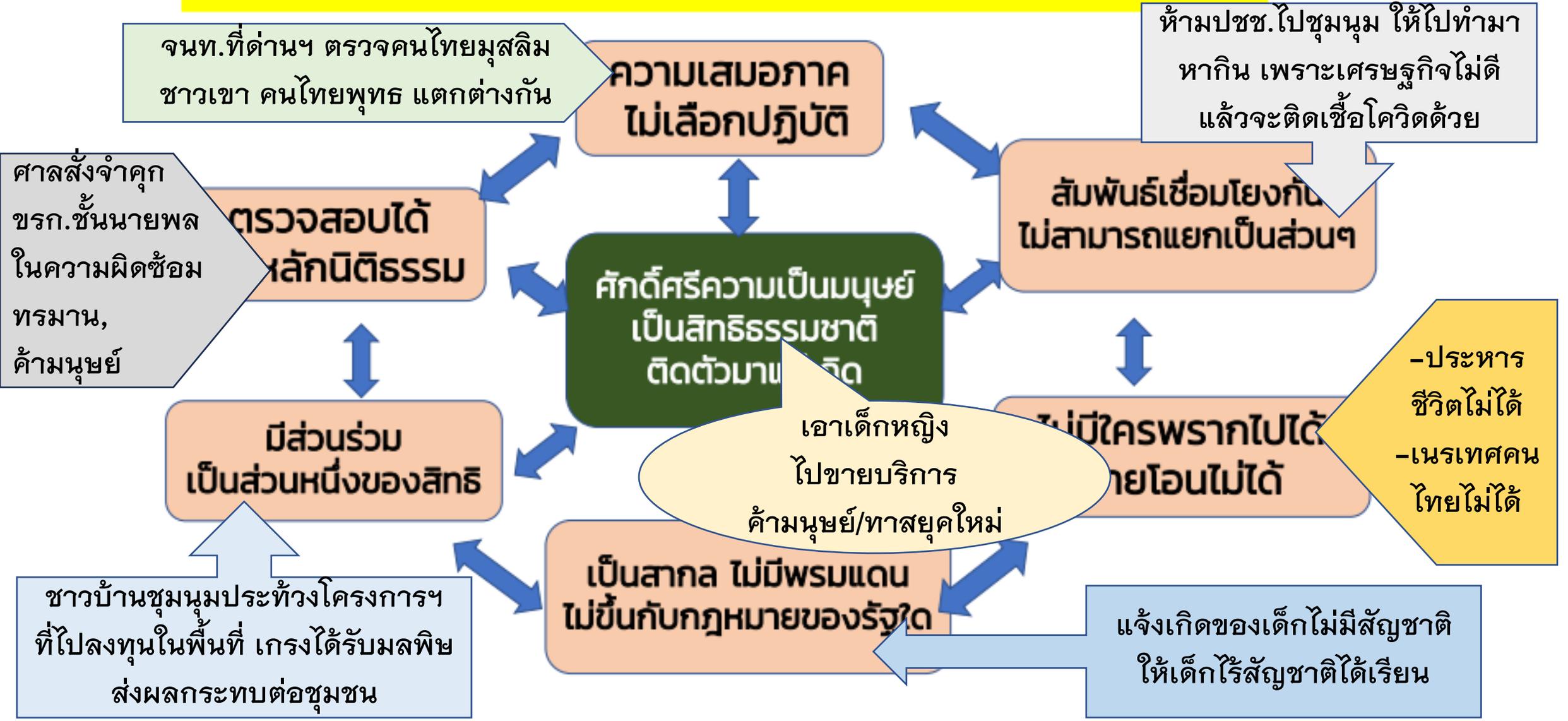

ตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม (Accountability & The Rule of Law)

รัฐมีหน้าที่ในการก่อให้เกิดสิทธิมนุษยชน ตอบคำถามได้ว่าสิทธิมนุษยชนได้รับการปฏิบัติให้เกิดผลจริงในประเทศอย่างไร รัฐต้องมีมาตรการปกครองประเทศโดยใช้หลักนิติธรรม ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยง่าย และเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย

หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนสากล

สิทธิพลเมือง

สิทธิทางเศรษฐกิจ

สิทธิทางการเมือง

ขอบเขต
สิทธิมนุษยชน

สิทธิทางสังคม

สิทธิทางวัฒนธรรม

UDHR ส่วนที่สอง ปรากฏใน ข้อ 3 ถึงข้อ 21 กล่าวถึงสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)

UDHR ส่วนที่สาม ปรากฏใน ข้อ 22 ถึงข้อ 27 กล่าวถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic Social and Cultural Rights)

ขอบเขตสิทธิมนุษยชน

- เสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ
- เสรีภาพการเลือกงานทำอย่างเสรี ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรม
- สิทธิได้รับค่าจ้าง สภาพการจ้างที่เป็นธรรม
- สิทธิในการตั้งสหภาพและนัดหยุดงาน
- สิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ
- สิทธิในความมั่นคงจากการว่างงาน

สิทธิทางเศรษฐกิจ

สิทธิพลเมือง

สิทธิทางการเมือง

- สิทธิในชีวิตและร่างกาย
- เสรีภาพจากการถูกทรมาน ลงโทษ ไล่อายการรุนแรง
- เสรีภาพจากการถูกบังคับให้เป็นทาส
- สิทธิความเป็นส่วนตัว
- สิทธิในทรัพย์สิน
- สิทธิในกระบวนการยุติธรรม
- ความเสมอภาคทางกฎหมายและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
- เสรีภาพในการสื่อสาร
- เสรีภาพในการเดินทาง

ขอบเขต สิทธิมนุษยชน

- เสรีภาพในการชุมนุม รวมกลุ่ม สมาคม
- เสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตทางการเมือง
- สิทธิในการเลือกตั้ง
- สิทธิในการตั้งพรรคการเมือง
- สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเข้าถึงบริการรัฐ
- เสรีภาพในการแสวงหา รับ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

สิทธิทางสังคม

สิทธิทางวัฒนธรรม

- เสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตทางสังคม,
- สิทธิที่จะได้รับการศึกษา
- สิทธิในการรับบริการสาธารณสุข
- สิทธิการมีคู่ครองครอบครัว, ครอบครัวได้รับการคุ้มครองจากรัฐ ,คุ้มครองมารดาและบุตร
- สิทธิประกันสังคม สุขภาพ สวัสดิการสังคมฯ
- เสรีภาพทางวิชาการ
- สิทธิในการพักผ่อน/วันหยุด/วันหยุดพักผ่อน

- เสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตทางวัฒนธรรม
- สิทธิการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
- สิทธิการปกป้องและปฏิบัติตามวัฒนธรรม
- สิทธิในการปฏิบัติศาสนกิจของตน
- สิทธิในการจัดการงานศพ

ปัญหาการละเมิดสิทธิ ในรูปแบบต่างๆ เช่น ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

การจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ ค.ศ.1945 / พ.ศ.2488

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948/พ.ศ.2491

เจตนารมณ์
ร่วมกัน ไม่มี
สภาพบังคับ
เป็น ก.ม.
ระหว่างประเทศ

กติกาว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
ค.ศ.1966 / พ.ศ.2509

กติกาว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม
ค.ศ.1966 / พ.ศ.2509

ขจัดการเลือกปฏิบัติ
ทางเชื้อชาติ
ค.ศ.1965/พ.ศ.2508

ต่อต้านการทรมาน
ค.ศ.1984/พ.ศ.2507

ต่อต้านอุ้มหาย
ค.ศ. 2006/พ.ศ.2549

อนุสัญญาสิทธิ
มนุษยชน 9 ฉบับ
มีสถานะเป็น
ก.ม.ระหว่าง
ประเทศ

เด็ก
ค.ศ.1989/พ.ศ.2532

สตรี
ค.ศ.1979/พ.ศ.2522

คนพิการ
ค.ศ.2006/พ.ศ.2549

แรงงานอพยพ
ค.ศ.1990/พ.ศ.2533

UNIVERSAL
DECLARATION
OF
HUMAN RIGHTS

WHAT IS CER

International Covenant
on Civil and Political Rights

ICESCR

stands for

International Covenant on
Economic, Social and
Cultural Rights

Abbreviations.com

CEDAW

stands for

Convention on the
Elimination of all forms of
Discrimination Against
Women

“ข้อตกลงฯและอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ” 9 ฉบับ

The Convention Against Torture
(CAT)

- The Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, G.A. Res. 39/46, 39 U.N. GAOR Supp. No. 51 at 197, U.N. Doc. A/Res/39/708 (1984) (CAT) was adopted by the United Nations General Assembly in December 1984.
- The CAT was ratified and entered into force in June 1987.

CONVENTION ON THE
RIGHTS OF THE CHILD

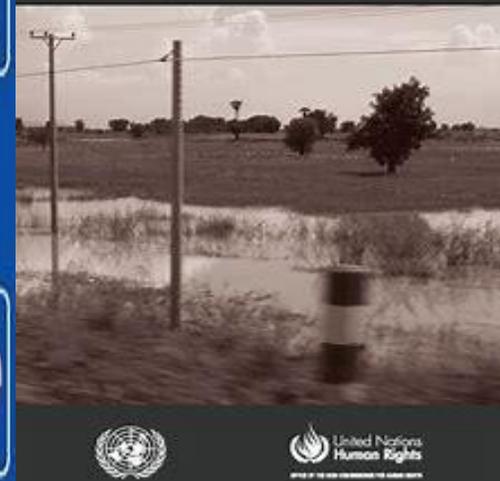

Adopted by the General Assembly on the
United Nations on 20 November 1989

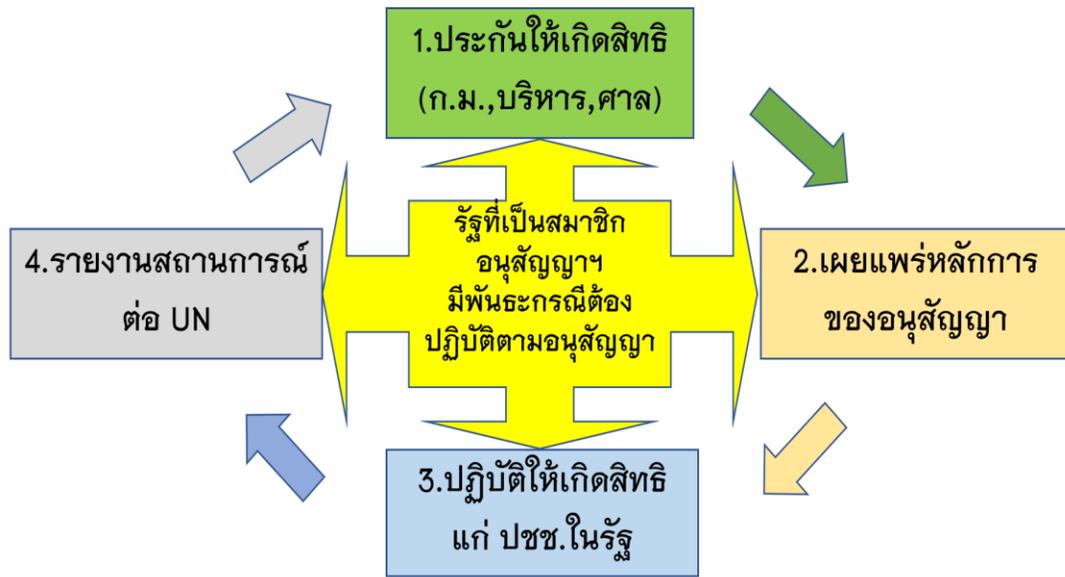
INTERNATIONAL CONVENTION
ON THE PROTECTION OF THE RIGHTS
OF ALL MIGRANT WORKERS
AND MEMBERS OF THEIR FAMILIES

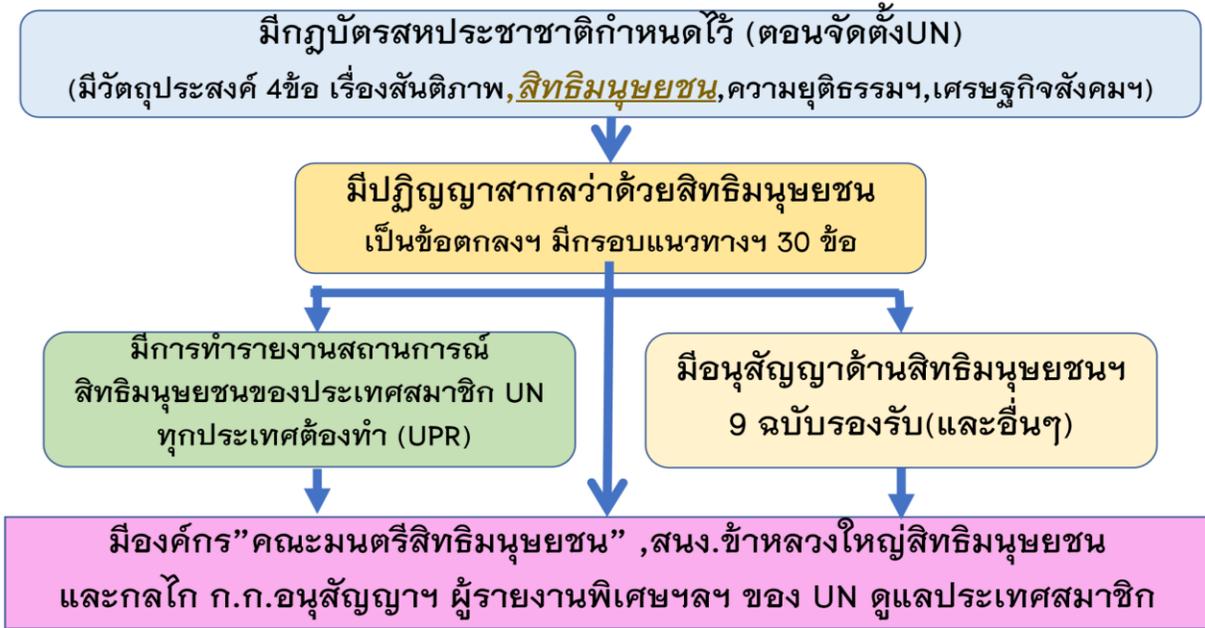
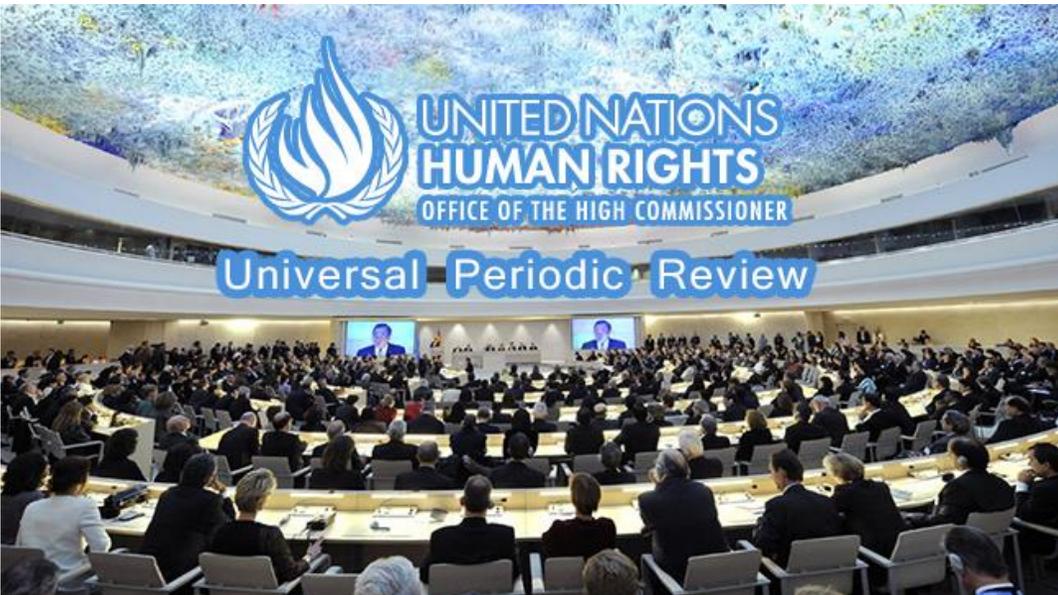
INTERNATIONAL CONVENTION
FOR THE PROTECTION OF ALL
PERSONS FROM ENFORCED
DISAPPEARANCE

สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน	วันที่เข้าเป็นภาคี	วันที่มีผลบังคับ
1. อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW)	9 ส.ค. 2528	8 ก.ย. 2528
2. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC)	27 มี.ค. 2535	26 เม.ย. 2535
3. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR)	29 ต.ค. 2539	30 ม.ค. 2540
4. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR)	5 ก.ย. 2542	5 ธ.ค. 2542
5. อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (CERD)	28 ม.ค. 2546	27 ก.พ. 2546
6. อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT)	2 ต.ค. 2550	1 พ.ย. 2550
7. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (CRPD)	29 ก.ค. 2551	28 ส.ค. 2551
8. อนุสัญญาอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (ICPPED)	14 พ.ค. 2567	13 มิ.ย. 2567

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของ UN (มาตรฐานสากล)

การละเมิดสิทธิมนุษยชน ในประเทศไทย

คดีฆาตกรรม น.ส.เชอริแอน ดันแคน
ในปี พ.ศ. 2529 สะท้อนให้เห็นปัญหา
ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย
นำไปสู่การปรับปรุงกฎหมายและ
กระบวนการยุติธรรมครั้งสำคัญ

กรณีมลพิษจากโรงงานฯ
ส่งผลกระทบต่อการดำเนิน
ชีวิตของชาวบ้านห้วยครีตี้
จ.กาญจนบุรี สะท้อนความ
รับผิดชอบของภาคธุรกิจต่อ
ชุมชนและหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง เกิดครีตี้โมเดล
และการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจ
คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน

ดม ชด ลก

'บิลลี่'หายไปไหน?
คำถาม...ที่ยังรอคำตอบ

Thai PBS 3

มีพยานเห็นบิลลี่ครั้งสุดท้าย อยู่กับ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
หลังจากนั้น...
ไม่มีใครพบเห็นเขาอีกเลย

Thai PBS

**เวทีรำลึกความทรงจำ
การหายตัว**
เด่น คำแหล้ : ประชานิเวศน์และเส้นทางจารจรต่อสู้
ของ " สหายจก ธิปุม "
วันที่ 7-8 พฤษภาคม 2560
ณ บ้านรุ่งนภาย ตำบลทุ่งขี้เหล็ก อ.เมือง จ.บุรีรัมย์

24 พฤษภาคม 2559
ทุกคืนอังคาร 21.10น.

**Spring รายงาน
REPORTS**

**แกะรอยปริศนา
การหายตัว เด่น คำแหล้**

THIS YOUNG FATHER IS MISSING. WILL YOU HELP US FIND HIM?

คดีอุ้มหายหลายคดี และคดีซ้อมทรมาน ผู้ต้องหา สะท้อนให้เห็นปัญหาประชาชนถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน จากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ นำไปสู่การพัฒนากฎหมาย (พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้บุคคลสูญหาย) เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนและวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐในการควบคุมผู้ต้องหาว่า กระทำความผิด รวมถึงการปฏิบัติที่โหดร้าย โดยใช้อำนาจหน้าที่

ย้อนคดี "อดีตผู้กำกับใจ" ดำเนินคดี

"ผู้กำกับใจ" พร้อมพวก นำคดีมาคลุมหัวผู้ต้องหา จนเสียชีวิต

ศาลจำคุก 8 ผู้ต้องหา คดีซ้อมทรมานพลทหารเสียชีวิต

เปิดคดีซ้อมทรมาน จับผิดค้น 7 ตร. รุมตืบสาหัส

ชนจริง ตายจริง ไม่ติดคุก
สรุปให้เคลียร์ คดีบอส อยู่วิทยา

คดีบอส อยู่วิทยา ทายาทกระทิงแดง ชน
ตำรวจตายแล้วหนี มีจนท.รัฐหลายฝ่าย
ช่วยเหลือ ปัจจุบันยังไม่ได้เข้าสู่การ
พิจารณาคดี สะท้อนการประพฤติมิชอบ
ของเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงและเจ้าหน้าที่
ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

ผู้เสียชีวิตเป็นผู้ต้องหา

อัปยศ คดี “บอส อยู่วิทยา”

ศาลฯ รับฟ้องอดีตทรก.ระดับสูงเอี่ยวช่วย

มหากาพย์ “คดีบอส อยู่วิทยา”
ซึ่งรถชน ดต.ดับ อีก 2 ปีหลุดทุกข้อหา

ศาลฯ รับฟ้อง 8 อดีต ทรก.
ช่วยคดี “บอส อยู่วิทยา”

โฉมหน้า 8 จำเลย!
คดีเปลี่ยนความเร็วรถ “บอส อยู่วิทยา”

**สาวอ้างป่วยมะเร็ง
ลวงหนุ่มอินสตุยเกือบ 8 ล้าน**

ภาพบ้านที่ซื้อได้ (ซื้อผ่านเขา)	3 ส่วนบาท
พื่อนาตา	8 แสนบาท
ค่ารักษาที่อินไปให้	4 ส่วนบาท

หนุ่มวิศวะถูกสาวหลอก

ผู้เสียหาย

การละเมิดสิทธิมนุษยชน จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีรูปแบบ อาชญากรรมใหม่ๆ ผู้ถูกละเมิดสิทธิมีหลากหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ หรือแม้แต่ผู้มีสถานะทางสังคมสูง ทำให้ต้องมีการ พัฒนากฎหมาย พัฒนา เครื่องมือ สร้างการรับรู้ และป้องกันตนเอง

POLICE
กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

แฉเล่ห์แก๊งคอล

เดือนกย 1 พ.ศ. 68

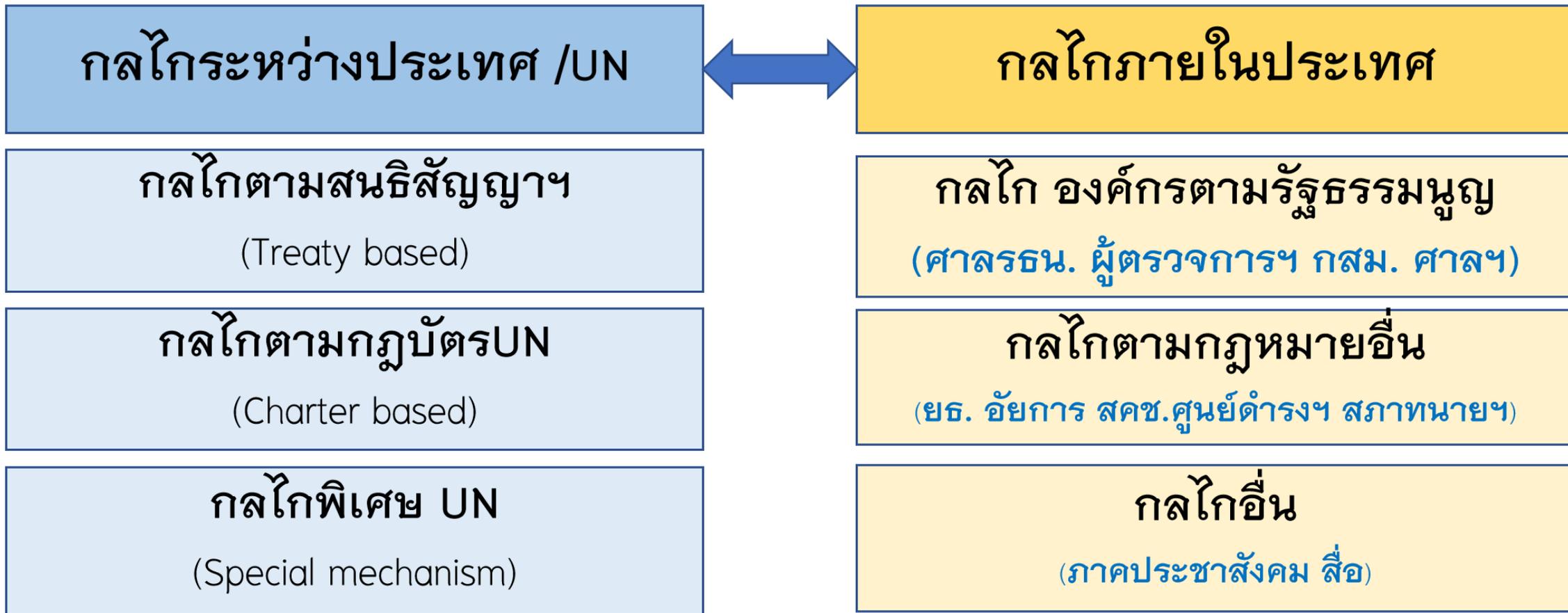
หนุ่มวิศวะ สูญ 8.4 ล้าน
แก๊งคอลฯ อ้าง DSI หลอกโอน

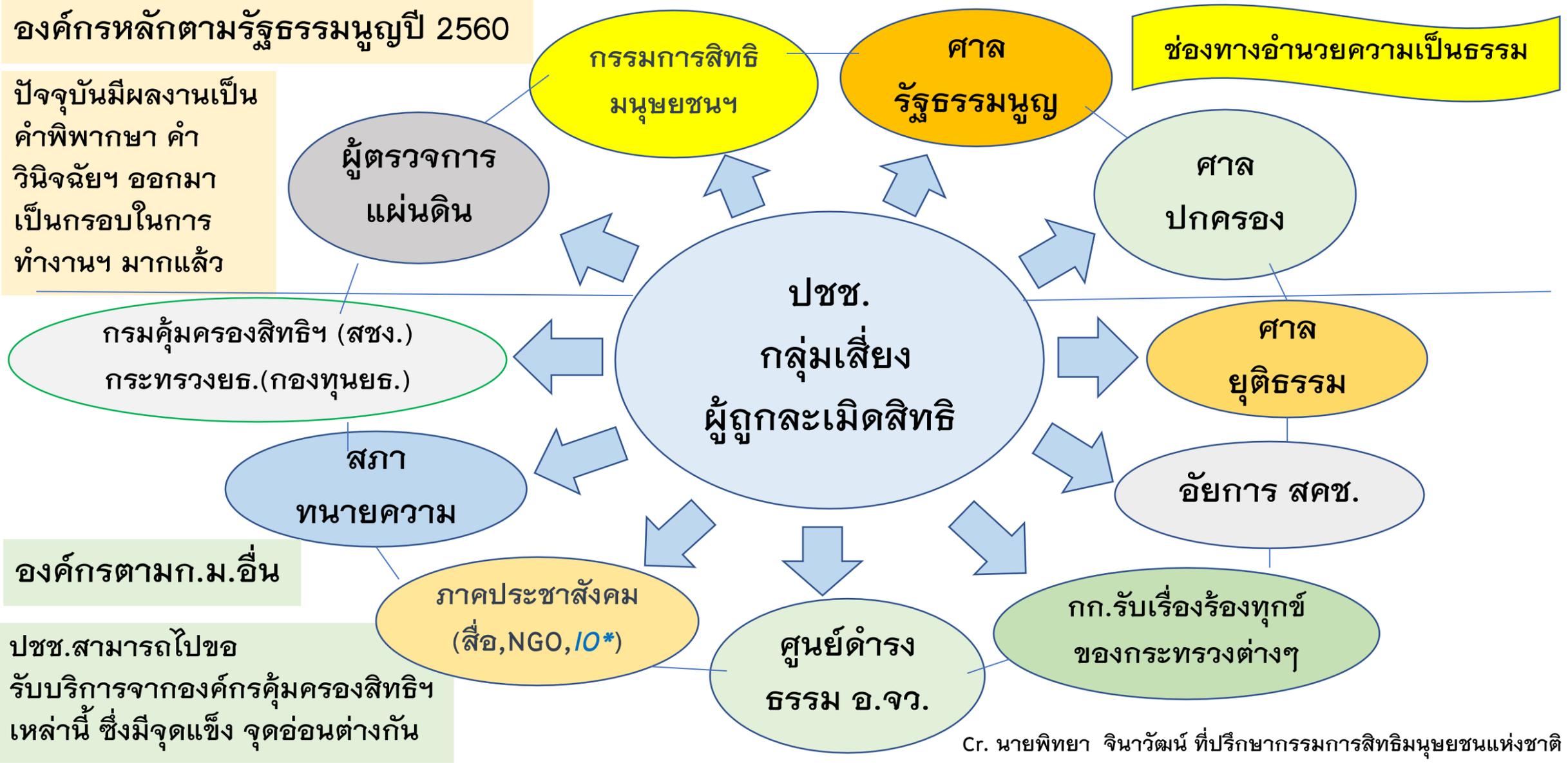
ความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนไทย

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	สิทธิ เสรีภาพ	ความเสมอภาค
<ul style="list-style-type: none"> - ดูหมิ่น เหยียดหยามว่าผู้อื่นต่ำต้อยกว่า โง่กว่า ยากจนกว่า เรียนน้อยกว่า มีประสบการณ์น้อยกว่า มีอาชีพตำแหน่งที่ต่ำกว่า เป็นเพศที่อ่อนแอกว่า ติดเชื้อ ติดคุกฯ - ล้อเลียน กลั่นแกล้งผู้อื่นเพราะความแตกต่างของผู้นั้นกับตัวเราหรือคนส่วนใหญ่ เช่น ล้อว่าตูด กระทบ เตี้ย อ้วน ขี้เหล่ ตาเข ใ้อลาว แขก กระเหรียง บ้านนอกฯ - ตีตรา บุคคลว่าเป็นขี้ยา ขี้คุก ติดเชื้อเอคส์ โควิด ๑๙ ฯลฯ	<ul style="list-style-type: none"> - ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ในการ ตรวจค้น จับกุมคุมขัง ซ่อม ทรมานฯ แกลงข่าวฯ โดยไม่ชอบด้วยก.ม. - ละเมิดสิทธิ ประชาชนในการพัฒนา เช่น ไม่ศึกษาผลกระทบ ของโครงการขนาดใหญ่ที่ไปลงในพื้นที่ ประชาชนไม่มีส่วนร่วม - ละเมิดสิทธิ กลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก ผู้หญิง ผู้พิการ ผู้สูงอายุ แรงงานฯ - ประช.(บางกลุ่ม) ไม่มีสิทธิหรือ เข้าไม่ถึงสิทธิ ที่รัฐจัดให้ - การละเมิดฯ โดย เอกชน ธุรกิจ ผู้มีอิทธิพล เช่น ค้ายาเสพติด ปลอ่ยมลพิษฯ	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกปฏิบัติ ในการให้ บริการ ประชาชน. ในกระบวนการยุติธรรมฯ การ จัดซื้อจัดจ้าง (สองมาตรฐาน) - การเลือกปฏิบัติ ในการบริหารงาน บริหาร/พัฒนาบุคลากร เช่น การ จัดสรรทรัพยากร การคัดเลือก บรรจุแต่งตั้ง เลื่อนขั้น / เงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง มอบ หมายงาน/หน้าที่โยกย้าย ส่งไปอบรมประชุม สัมมนาฯ โดยใช้ระบบเล่นพวก ใช้เส้นสายฯ

กลไกในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เครือข่ายองค์กรที่มีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชน

ช่องทาง การเข้าถึง กระบวนการ ยุติธรรม
ความเป็นธรรม และการเยียวยาผู้เสียหาย

หน้าที่รัฐ

ด้านสิทธิมนุษยชน :

1. เคารพสิทธิ (Respect)
2. ปกป้องสิทธิ (Protect)
3. เติมเต็มสิทธิ (Fulfill)

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ สิทธิมนุษยชนของรัฐ ต่อประชาชน

กลไกตาม
กฎบัตรUN

หน้าที่ของรัฐ

กลไกตามกติกา/อนุ
สัญญาฯ
ที่ประเทศนั้นเป็น
สมาชิก

1. เคารพสิทธิ(Respect)ไม่แทรกแซง

2. คุ้มครองสิทธิ (Protect)ไม่ให้ ปชช. ถูกละเมิด

3. ทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ (Fulfill) ด้านกฎหมาย นโยบายและปฏิบัติ

ก่อนเกิดปัญหาละเมิดสิทธิ
(ต้นน้ำ)

เริ่มเกิดปัญหาละเมิดสิทธิ
(กลางน้ำ)

มีปัญหา ผลกระทบเกิดขึ้นแล้ว
(ปลายน้ำ)

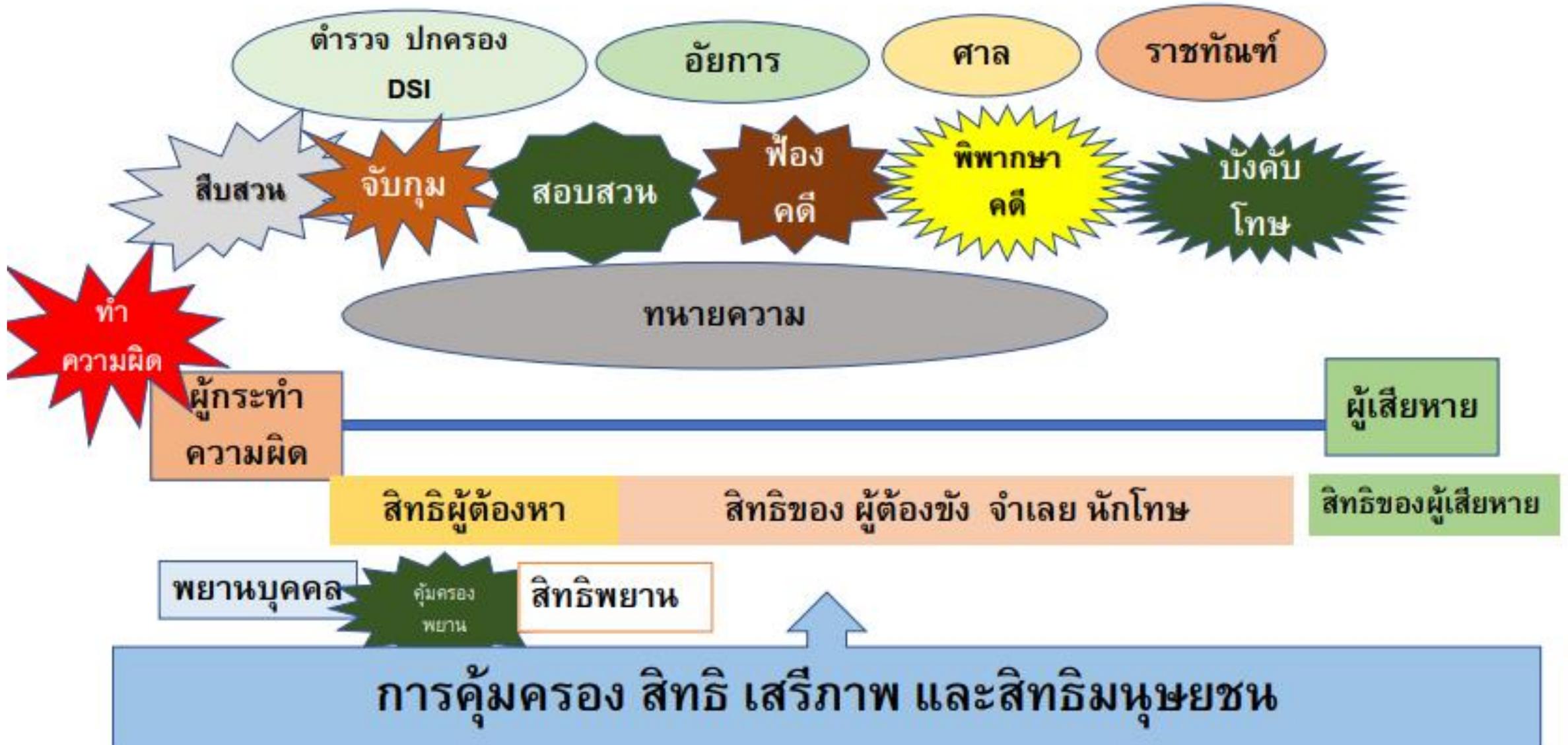
การส่งเสริม ป้องกัน

การคุ้มครองกลุ่มเสี่ยง

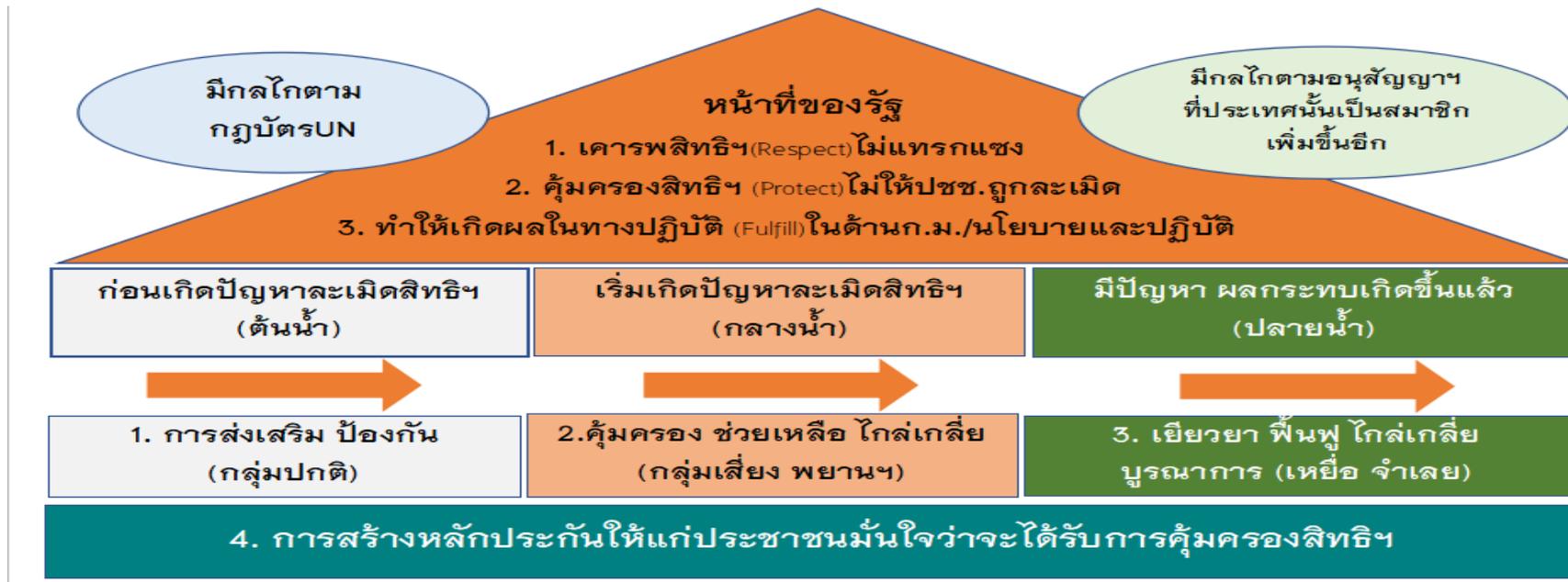
การเยียวยา ฟื้นฟู

4. การสร้างหลักประกันให้แก่ประชาชนมั่นใจว่าจะได้รับการคุ้มครองสิทธิ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา : กระบวนการนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ความเป็นธรรมและการเยียวยาผู้เสียหาย

กลุ่มประชาชนทั่วไป ผู้ที่เดือดร้อนไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย จำเลย พยาน

การให้คำปรึกษากฎหมาย (Legal Advice)

จัดให้มีที่ปรึกษากฎหมาย เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำด้านกฎหมายและ
สิทธิต่าง ๆ แก่ประชาชน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ส่วนกลาง : ศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข (ศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม)

ส่วนภูมิภาค : สำนักงานยุติธรรมจังหวัด/สาขา 82 แห่ง

ตามระเบียบกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพว่าด้วยการบริหารจัดการคลินิก
ยุติธรรม พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561

ปรึกษากฎหมายช่องทาง Online

Line : rlpdconsultation (วันและเวลาทำการ)

Facebook : กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

Website : [www.rlpd.go.th/งานสนับสนุนประชาชน/สอบถาม
ปัญหาทางกฎหมายผ่านเว็บไซต์](http://www.rlpd.go.th/งานสนับสนุนประชาชน/สอบถามปัญหาทางกฎหมายผ่านเว็บไซต์)

จัดการเรื่องราวร้องทุกข์ (Management of Complaints)

ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ไม่ได้รับความ
เป็นธรรม หรือถูกล่วงละเมิดสิทธิ ตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราว
ร้องทุกข์ พ.ศ. 2552

11.11 Grand Opening
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เปิดช่องทางให้ประชาชน
ยื่นเรื่องร้องทุกข์/ร้องเรียนผ่านระบบ Online

FREE!

วิธียื่นเรื่องร้องทุกข์/ ร้องเรียน

สแกน
หรือเข้าเว็บไซต์
กองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ
<https://www.rlpd.go.th/drip>
>> ยื่นเรื่องร้องทุกข์

กด
คลิกปุ่ม "แจ้งเรื่องราวร้องทุกข์"

กรอก
กรอกข้อมูลใน "แบบสอบถามเท็จจริง"
โดยจะต้องลงชื่อเข้าใช้งานบัญชีของ
Google

ส่ง
กดปุ่ม "ส่ง"

กพส.
กองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ
RIGHTS AND LIBERTIES DIVISION

www.rlpd.go.th

สายด่วนยุติธรรม
1111 กด 77

รองรับการใช้งาน
ทุกอุปกรณ์

หมายเหตุ: หลังจากกดส่งเรื่องราว
เรียบร้อยแล้ว จะมีหนังสือแจ้งผลการรับเรื่อง
จัดส่งให้ทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ผู้ร้องแจ้งไว้
ภายใน ๒ วันทำการ

เปิดยื่นเรื่องร้องทุกข์/ร้องเรียนออนไลน์ เพิ่มความสะดวกรวดเร็ว
แก่ประชาชน ให้เข้าถึงความเป็นธรรมง่ายขึ้น

รัฐมีหน้าที่ จัดหาความ ให้แก่ผู้ต้องหา ในชั้นสอบสวน

ป. วิชาญา มาตรา 134/1

กำหนดสิทธิให้ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนมีทนายความ
โดยรัฐต้องจัดหาทนายความให้ กรณีดังนี้

คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต และคดีที่ผู้ต้องหา
อายุไม่เกิน 18 ปี รัฐต้องจัดหาทนายความให้

แม้ผู้ต้องหาไม่ประสงค์ก็ตาม

คดีอัตราโทษจำคุก รัฐต้องจัดหาทนายความให้

หากผู้ต้องหาร้องขอ

หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดหาทนายความเข้าร่วม
รับฟังการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน

- สภาทนายความฯ
- พนักงานสอบสวน
- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

หน่วยงานที่มีหน้าที่เบิกจ่ายค่าตอบแทน
ให้กับทนายความที่เข้าร่วมรับฟังการสอบสวนฯ
วันละ 1,000 บาท

- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

★ เกร็ดความรู้

● การสอบปากคำเด็กหรือเยาวชน

ซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด จะต้องมีที่ปรึกษากฎหมาย
ร่วมการสอบปากคำด้วยทุกครั้ง ตาม พรบ.ศาลเยาวชน
และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
พ.ศ.2553 มาตรา 75

ส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนคดีอาญา (Promotion of the Rights of the Offenders in Criminal Proceedings)

สิทธิของผู้ต้องหา หรือ ผู้ถูกจับกุม

สิทธิ "ผู้ต้องหา" ควรรับรู้   **สิ่งที่ "ตำรวจ" ควรต้องแจ้ง**

และ

- ▶ มีสิทธิ จะแจ้งให้ญาติทราบว่าคุณจับอยู่ที่ไหน
- ▶ มีสิทธิ พบและปรึกษากฎหมาย
- ▶ มีสิทธิ ให้ทนายเข้าร่วมฟังการสอบปากคำ
- ▶ ญาติ มีสิทธิ เยี่ยมได้
- ▶ มีสิทธิ ได้รับการรักษาพยาบาล

- ▶ ต้องแจ้งสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้ต้องหาควรได้รับ
- ▶ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบ ก่อนจะสอบปากคำ
- ▶ ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนาย ตำรวจจะต้องจัดหาทนายให้
- ▶ ให้สิทธิการมีทนาย ร่วมเข้าฟังการสอบปากคำ
- ▶ ผู้ต้องหาปฏิเสธที่จะไม่พูด แต่หากพูดคำพูดจะถูกใช้เป็นหลักฐานในชั้นศาล

เกร็ดความรู้ | สำนักงานศาลยุติธรรม | สื่อศาล | pr_coj | @pr_coj

ผู้อนุมัติเบิกจ่าย

ส่วนกลาง : กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ส่วนภูมิภาค : สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ

ล่ามในกระบวนการยุติธรรม

(Translators in Criminal Proceedings)

ภาษามือ

ภาษาอังกฤษ จีน เมียนมา

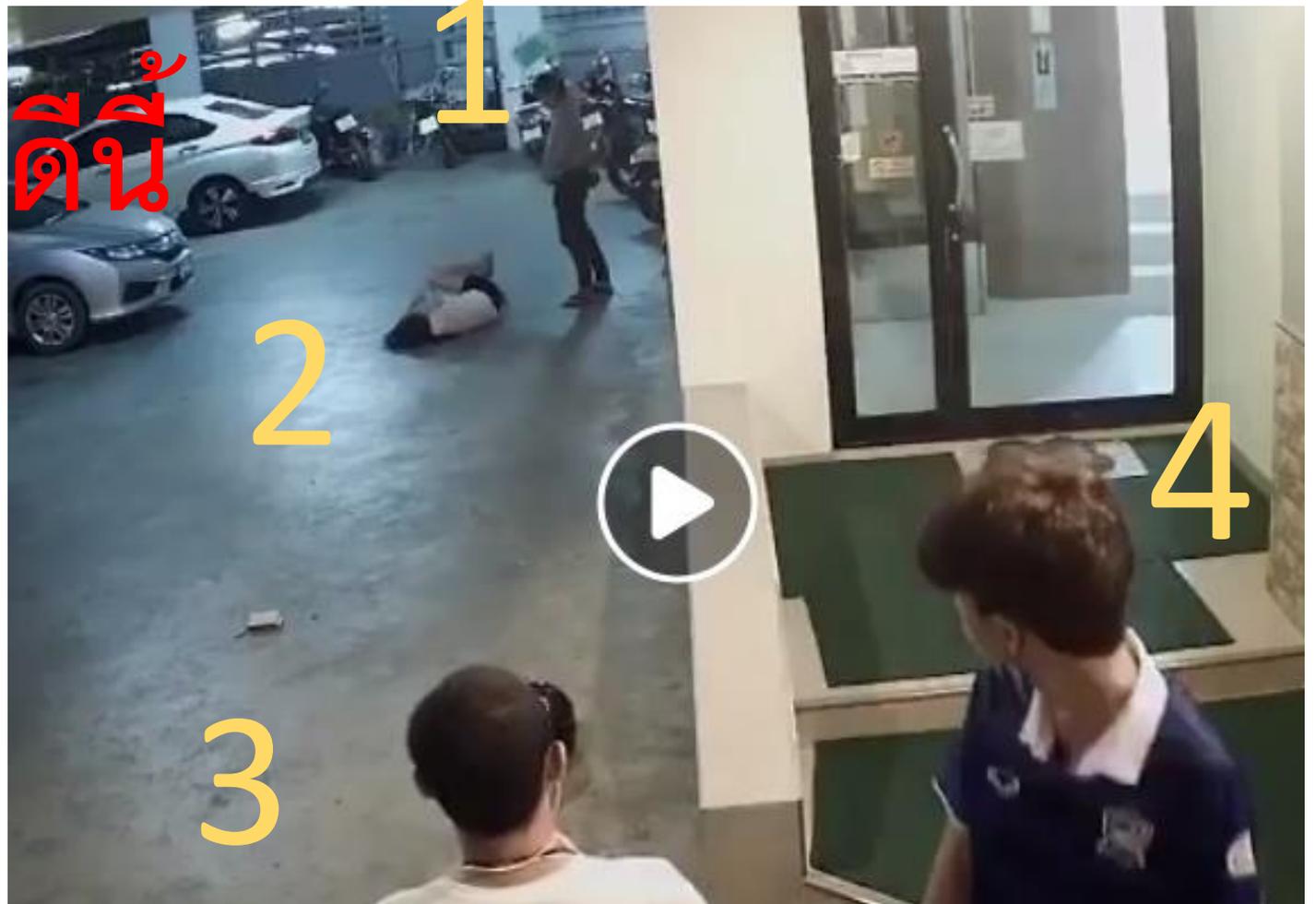
กัมพูชา

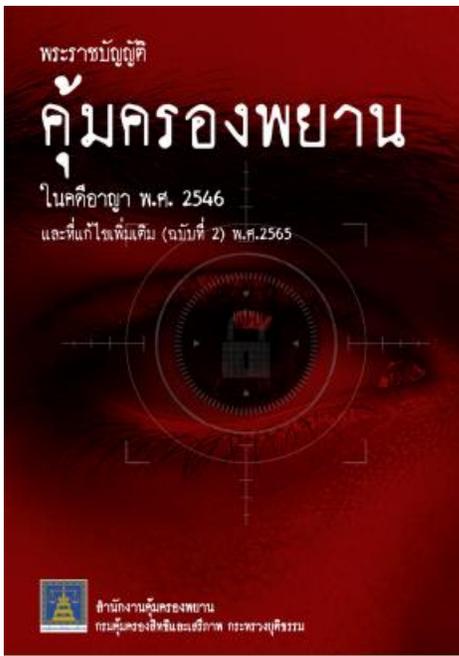
พัฒนาศักยภาพล่ามในกระบวนการยุติธรรม

- จัดฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพล่ามในกระบวนการยุติธรรม
- จัดทำคู่มือล่ามในกระบวนการยุติธรรม
- จัดทำบัญชีรายชื่อล่ามในกระบวนการยุติธรรมของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- จัดทำหลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่ล่ามที่ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

คุณว่าใคร??

คือพยานในคดีนี้

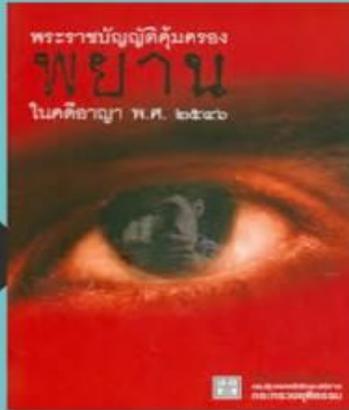

คู่มือคุ้มครองพยาน

หากพยานถูกข่มขู่ คุกคาม ต้องได้รับการคุ้มครอง

1

หน้าที่
อำนาจ
ตาม กม.

พ.ร.บ.คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565

มีพยานเข้าโครงการทั้งสิ้น

3000+

หลักสำคัญการคุ้มครอง 3S

2

ลับ SECRET

- ปกปิดลับ ข้อมูลของพยาน
- ปกปิดลับ SAFE HOUSE และการเดินทางของพยาน
- ปกปิดลับ พนักงานเจ้าหน้าที่ นอกและในขณะปฏิบัติภารกิจ

รวดเร็ว SPEED

- รวดเร็วภายใน 24 ชม. อนุมัติคุ้มครองกรณีเหตุร้ายแรงเร่งด่วน
- รวดเร็วในการ COVER พยาน โดยชุดเคลื่อนที่เร็ว
- รวดเร็วคุ้มครองพยานได้ทันที

ปลอดภัย SAFETY

- ความปลอดภัย 100% สถิติพยานที่เข้าโครงการ
- ความปลอดภัยระดับสูง จากปฏิบัติการลับและรวดเร็ว
- ยุทธวิธีรักษาความปลอดภัยระดับเชี่ยวชาญของพนักงานเจ้าหน้าที่

อำนาจหน้าที่

สำนักงานคุ้มครองพยาน

1. การคุ้มครองพยาน
2. การปฏิบัติที่เหมาะสมต่อพยาน
3. การจัดให้มีการฝึกอบรม
4. การประสานและร่วมมือกัน
ในการปฏิบัติงานและในด้านข้อมูล
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ประสานงานความช่วยเหลือ
ด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล
การฝึกอาชีพ การจัดหางาน
การจ่ายเงินดำรงชีพที่เหมาะสม

การคุ้มครองตามมาตรการทั่วไป

จัดให้พยาน
อยู่ในสถานที่ปลอดภัย

จัดเจ้าหน้าที่คุ้มครอง
ความปลอดภัย

การปกปิดชื่อสกุล
ที่อยู่ ภาพ ข้อมูลอย่างอื่น
ที่สามารถระบุตัวพยาน

ตามความเหมาะสม
สถานะและสภาพของพยาน
ลักษณะของคดีอาญาที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์การคุ้มครองพยาน

พยาน

บุคคล
ซึ่งจะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริง
แต่ไม่รวมถึงจำเลย
ซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด
ให้ลงโทษและหลบหนี

พฤติการณ์
ความไม่ปลอดภัย

พยาน
อาจไม่ได้รับความปลอดภัย
ในชีวิต ร่างกาย อนามัย
เสรีภาพชื่อเสียง ทรัพย์สิน
หรือสิทธิของพยาน
ก่อน ขณะ หลัง มาเป็นพยาน

ความยินยอม

พยาน
ต้องให้ความยินยอม

คดีที่สามารถร้องขอให้ใช้มาตรการพิเศษ

- คดีเกี่ยวกับยาเสพติด การฟอกเงิน การทุจริต
ศุลกากร
- คดีเกี่ยวกับความมั่นคง การก่อการร้าย
- คดีเกี่ยวกับเพศ พวกรเด็กหรือผู้เยาว์ การค้า
มนุษย์ การค้าประเวณี
- คดีเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรม องค์กรและช่องโหว่
- คดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่ 10 ขึ้นไป
หรือโทษสถานหนักกว่านั้น
- คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควร

3

ค่าตอบแทนพยาน

กรณีพยานมาให้ข้อเท็จจริง

- อยู่จังหวัดเดียวกัน 300 บาท
- อยู่คนละจังหวัด 600 บาท
- จนท.เดินทางไปสอบพยาน 150 บาท

กรณีพยานบาดเจ็บ/เสียชีวิต

- ค่ารักษาไม่เกิน 40,000 บาท
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ 500 บาทต่อวัน
- ค่าตอบแทนเสียชีวิต ไม่เกิน 450,000 บาท

4

มาตรการรักษาความปลอดภัย

- จัด จนท.ตรวจเยี่ยม
- จัด จนท.คุ้มครอง 24 ชม.
- เข้า SAFE HOUSE
- ยุทธวิธีและเทคโนโลยี

สิทธิประโยชน์ของพยาน

5

- ค่าที่พัก ห้องละ 1,500 บาทต่อวัน หรือไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน
- ค่าอาหาร เครื่องดื่ม วันละ 240 บาท
- ค่าเลี้ยงชีพ ตามค่าแรงขั้นต่ำ
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามสมควร

เฉพาะพยานที่เข้า SAFE HOUSE เท่านั้น

ช่องทางยื่นคำร้อง

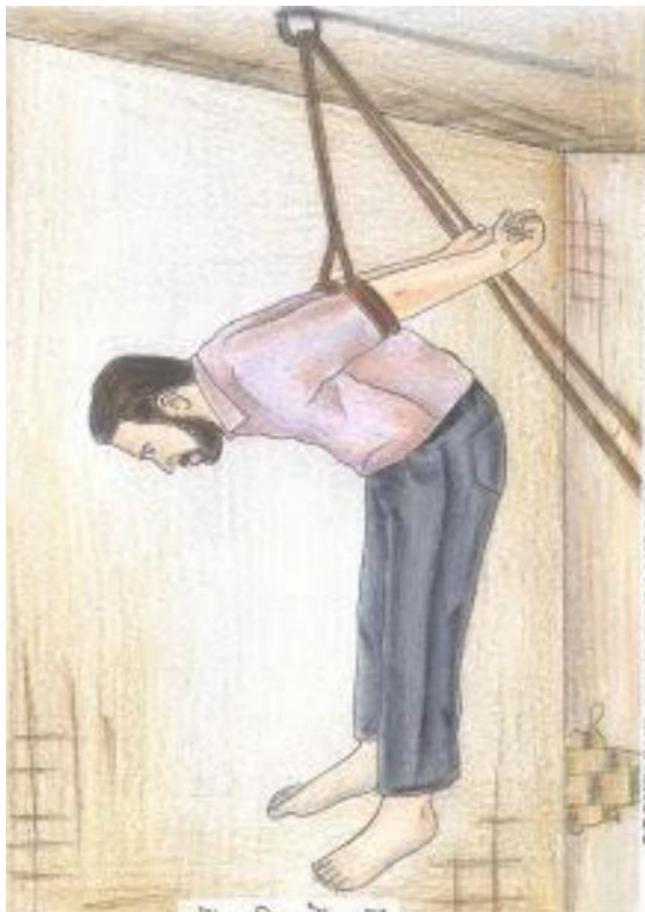

ระบบ MIND

สายด่วน 1111 กด 77

SOURCE: Committee Study of the Central Intelligence Agency's Detention and Interrogation Program, staff reports. THE WASHINGTON POST

ทำความเข้าใจ พ.ร.บ.ป้องกัน การทรมานและอุ้มหายฯ

เพื่อไม่ให้ใคร ต้อง 'สูญหาย' โดยเจ้าหน้าที่รัฐ

แบบไหนเข้าข่ายกระทำผิด

มาตรา 5

ระบุว่า ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดหรือทรมาน ทั้งร่างกายหรือจิตใจ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้:

เพื่อให้ได้ข้อมูล หรือคำรับสารภาพ จากผู้ถูกทรมาน หรือบุคคลที่สาม

เพื่อลงโทษผู้ถูกทรมาน เพราะเหตุอันเกิดจากการกระทำหรือสงสัยว่าทำ

เพื่อข่มขู่หรือขู่เชิญ ผู้ถูกทรมาน หรือบุคคลที่สาม

เลือกปฏิบัติ ไม่ว่ารูปแบบใด

ผู้นั้นทำผิด 'ฐานกระทำทรมาน'

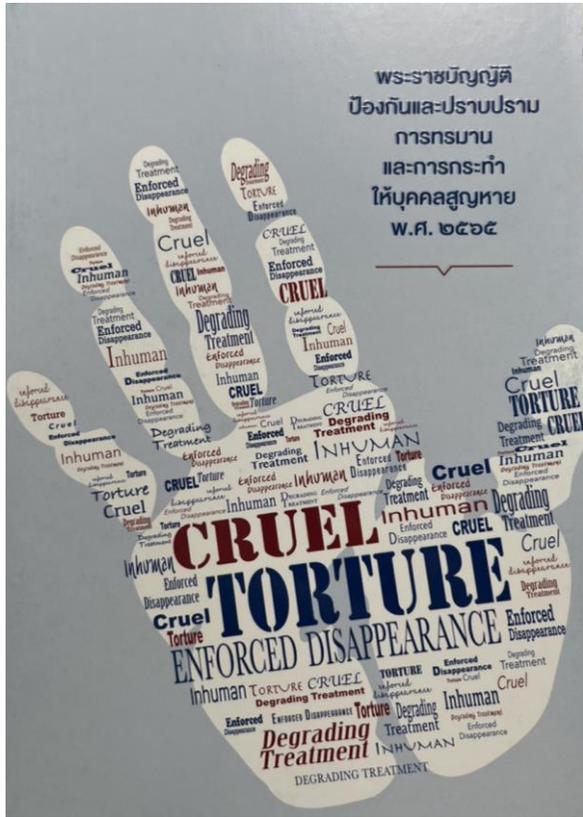
มาตรา 6

ถ้ากระทำความผิดด้วยประการใดที่ไม่เป็นไปตามมาตรา 5 ให้ถือว่า 'กระทำความผิดฐานกระทำการโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์'

มาตรา 7

หากมีการปกปิดชะตากรรมหรือสถานที่ จนส่งผลให้คนนั้นไม่ได้รับการคุ้มครอง ตามกฎหมาย จะถือว่ากระทำผิด 'ฐานทำให้ผู้อื่นสูญหาย'

Water boarding : การทำให้รู้สึกเหมือนจมน้ำ

ประกอบด้วย 5 หมวด 1 บทเฉพาะกาล รวม 43 มาตรา
อารัมภบท (ม.1 – 4) ▶ ใช้บังคับเมื่อพ้น 120 วันนับแต่วันประกาศ / รว.ยธ. รักษาการ / คำนิยาม

หมวด 1   **บททั่วไป (ม.5 – 13)**

- ▶ กำหนดฐานความผิด “ทรมาน” การกระทำที่โหดร้ายๆ และ “อุ้มหาย”
- ▶ กำหนดให้เป็นความผิดสากล ห้ามผลักดันกลับ ห้ามทำความผิดในทุกกรณี
- ▶ ให้สืบสวนจนกว่าจะพบผู้สูญหาย ทราบพฤติการณ์ และรู้ผู้กระทำความผิด

หมวด 2   **คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและกระทำให้บุคคลสูญหาย (ม.14 - 21)**

- ▶ คณะกรรมการฯ จำนวน 17 คน มี รว.ยธ. เป็นประธาน มีอำนาจเชิงนโยบาย และสามารถรับเรื่อง ติดตาม ตรวจสอบข้อเท็จจริงได้
- ▶ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ

หมวด 3   **การป้องกันการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย (ม.22 - 29)**

- ▶ ให้บันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องขณะควบคุมตัว พร้อมทั้งแจ้งการจับให้อัยการและฝ่ายปกครองทราบ
- ▶ ให้บันทึกข้อมูลผู้ถูกควบคุมตัวและเปิดเผยข้อมูล
- ▶ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อยุติการกระทำความผิดและเยียวยาความเสียหายเบื้องต้น

หมวด 4   **การดำเนินคดี (ม.30 - 34)**

- ▶ อายุความเป็นไปตาม ปอ. และให้ความผิดอุ้มหายเป็นความผิดต่อเนื่อง
- ▶ ให้มีหลายหน่วยงานที่สามารถดำเนินคดีได้ และมีอัยการตรวจสอบและกำกับ การสอบสวน
- ▶ ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลที่มีเขตอำนาจ

หมวด 5   **บทกำหนดโทษ (ม.35 - 42)**

- ▶ กำหนดระวางโทษฐานกระทำทรมาน การกระทำที่โหดร้ายๆ และอุ้มหาย
- ▶ กำหนดโทษผู้บังคับบัญชาที่เพิกเฉย
- ▶ ความผิดฐานสมคบ และสนับสนุน
- ▶ เหตุเพิ่มโทษและบรรเทาโทษ

บทเฉพาะกาล (ม.43)

ให้ตามหาบุคคลที่ถูกอุ้มหาย ก่อนพ.ร.บ. บังคับใช้ด้วย

ประกาศราชกิจจานุเบกษา
 เมื่อวันที่ 25 ต.ค. 65

พ.ร.บ.ฉบับเต็ม

“เหยื่ออาชญากรรม”

ถูกฆ่า ถูกยิง ถูกแทง ถูกทำร้าย ถูกข่มขืน

บาดเจ็บ หรือ เสียชีวิต

มีสิทธิรับเงินช่วยเหลือเยียวยา

พระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน

และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

พ.ร.บ. ๒๕๖๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

และศาลปกครอง

กระทรวงยุติธรรม

กรมราชทัณฑ์

สิทธิการเยียวยาผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2559

ใคร คือ... ผู้เสียหายในคดีอาญา

ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559

1 เป็นผู้ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ

2 ต้องเป็นการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยที่ตน ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น

3 ต้องเป็นความผิดตามรายการที่ระบุไว้ท้าย พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย

ความผิดต่อผู้เสียหาย

ที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ ได้แก่

1 ความผิดเกี่ยวกับการ ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อ ประชาชน ตัวอย่างเช่น การวางเพลิง, การทำให้เกิดระเบิด

2 ความผิด เกี่ยวกับเพศ ตัวอย่างเช่น ถูกหลอกลาม, ถูกข่มขืน

3 ความผิดฐานทอดทิ้ง เด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา

4 ความผิดฐานลักทรัพย์ และวิ่งราวทรัพย์ จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/ เสียชีวิต

5 ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/ เสียชีวิต

7 ความผิดเกี่ยวกับ ร่างกายและชีวิต

6 ความผิดเกี่ยวกับ เสรีภาพและชื่อเสียง จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/ เสียชีวิต

8 ความผิดฐานทำให้แก่ถึงลูก

9 ความผิดฐานบุกรุก จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/ เสียชีวิต

เยียวยาคดีทางเพศ กว่า 74 ล้านบาท

กรณีผู้เสียหายในคดีอาญา (ทั่วไป)

- จ่ายค่ารักษาพยาบาล เท่าที่จ่ายจริง ไม่เกิน 40,000 บาท
- ฟื้นฟูสมรรถภาพ ไม่เกิน 20,000 บาท
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ (จ่ายตามค่าแรงขั้นต่ำ) ไม่เกิน 1 ปี
- ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นไม่เกิน 50,000 บาท
- ค่าห้องและค่าอาหารในการเข้ารับการรักษาพยาบาลจ่าย ไม่เกินวันละ 1,000 บาท

กรณีเสียชีวิต

- ค่าตอบแทนจ่ายตั้งแต่ 30,000 ไม่เกิน 100,000 บาท
- ค่าจัดการศพจ่าย 20,000 บาท
- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูไม่เกิน 40,000 บาท
- ค่าความเสียหายอื่นๆ ไม่เกิน 40,000 บาท

ใคร คือ...

จำเลยในคดีอาญา

ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559

1

เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ

2

ถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดี

3

★ ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมีได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี

★ หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมีได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

กรณีจำเลยในคดีอาญา (ทั่วไป)

- ค่าทดแทนจากการถูกคุมขัง จ่ายอัตราวันละ 200 หรือ 500 บาท
- จ่ายค่ารักษาพยาบาล เท่าที่จ่ายจริง ไม่เกิน 40,000 บาท ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินคดี
- ฟ้นฟูสมรรถภาพ ไม่เกิน 50,000 บาท ซึ่งเป็นผลจากการถูกดำเนินคดี (แพะรับบาป)
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ ระหว่างถูกดำเนินคดี (จ่ายตามค่าแรงขั้นต่ำ)
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ (ไม่เกินอัตราที่กำหนด) และค่าใช้จ่ายกรณีอื่น ไม่เกิน 30,000 บาท
- ค่าห้องและค่าอาหารในการเข้ารับการรักษาพยาบาลจ่ายไม่เกินวันละ 1,000 บาท

กรณีเสียชีวิต

- ค่าทดแทน 100,000 บาท
- ค่าจัดการศพจ่าย 20,000 บาท
- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูไม่เกิน 40,000 บาท
- ค่าความเสียหายอื่นๆ ไม่เกิน 40,000 บาท

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

- หน่วยงานภาครัฐ
- ภาคประชาชน

- การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา
- การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง
- การไกล่เกลี่ยภาคประชาชน

การใกล้เคียง

ความผิดอันยอมความได้ที่มีใช้คดีความผิดทางเพศ

เช่น หมิ่นประมาท ฉ้อโกง ยักยอก ทำให้เสียทรัพย์ บุกรุก

ข้อพิพาททางอาญา

ความผิดลหุโทษ

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 390 – 395 และมาตรา 397

การไกล่เกลี่ย

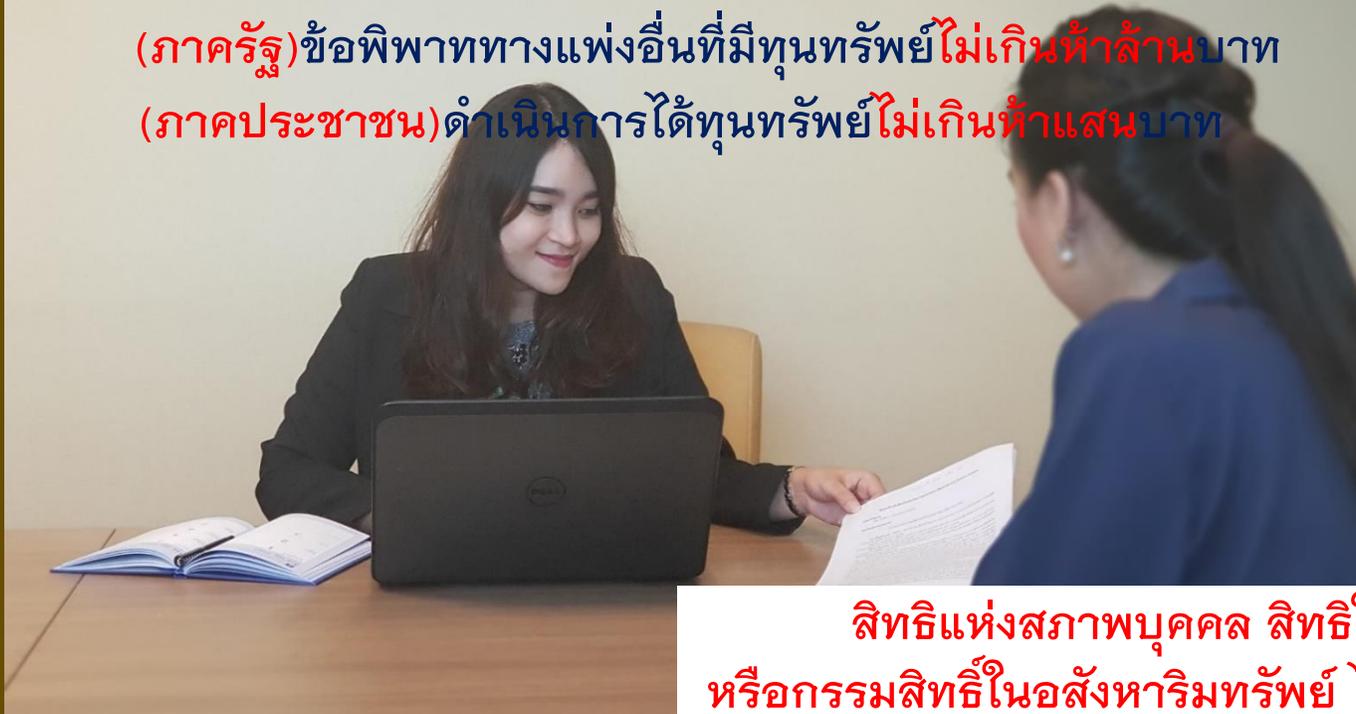
ข้อพิพาททางแพ่ง

ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่ไม่ใช่ข้อพิพาทเกี่ยวด้วยกรรมสิทธิ์

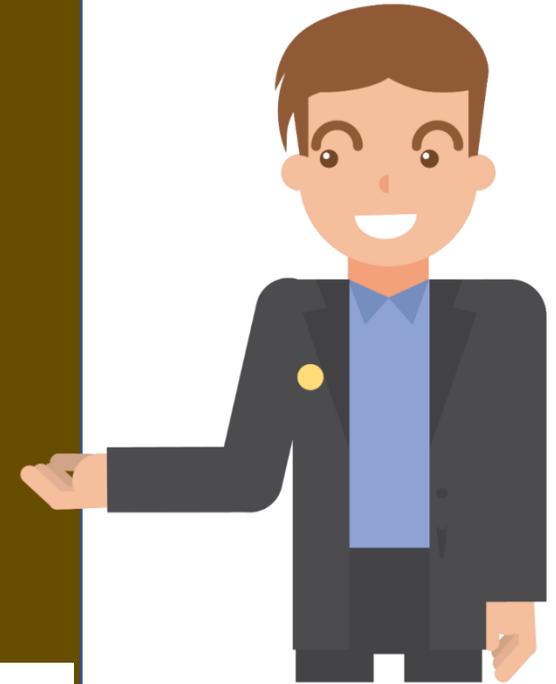
ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก

(ภาครัฐ) ข้อพิพาททางแพ่งอื่นที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท

(ภาคประชาชน) ดำเนินการได้ทุนทรัพย์ไม่เกินห้าแสนบาท

สิทธิแห่งสภาพบุคคล สิทธิในครอบครัว
หรือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ ไม่สามารถกระทำได้

กรณีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี
ตามบัญชีท้าย พ.ร.บ. จำนวน 6 ฐานความผิด

๕ การไกล่เกลี่ย ชั้นการสอบสวน

- เข้าร่วมในการชุลมุนต่อสู้และมีผู้ถึงแก่ความตาย จากการชุลมุนต่อสู้นั้น ตามมาตรา 294 วรรคหนึ่ง
- ทำร้ายร่างกาย ตามมาตรา 295
- ทำร้ายร่างกายโดยมีเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 296
- เข้าร่วมในการชุลมุนต่อสู้และมีผู้ได้รับอันตรายสาหัสจากการชุลมุนต่อสู้ นั้น ตามมาตรา 299 วรรคหนึ่ง
- ประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ตามมาตรา 300
- ลักทรัพย์ ตามมาตรา 334

10 การตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทบนสถานีตำรวจ

การตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นพนักงานสอบสวน โดยทุก สน./สภ. จะต้องจัดให้มีศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำสถานี ซึ่งกำหนดแนวทางในการจัดตั้งไว้ 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 " ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำสถานีตำรวจ..."
รูปแบบที่ 2 " ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนประจำสถานีตำรวจ..."
ขอให้แต่ละ บช./ภ. กำกับดูแล ให้ทุก สน./สภ. จัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ย ประจำสถานีให้ครบทุกหน่วย ภายในเดือน มี.ค.66

ประเภทคดีข้อพิพาท ที่สามารถไกล่เกลี่ยได้

ของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน
ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562

ข้อพิพาท ทางแพ่ง

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งที่สามารถกระทำได้

- (1) ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่มีใช้ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์
- (2) ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก
- (3) ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
- (4) ข้อพิพาทอื่นนอกจาก (1) (2) และ (3) ที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าแสนบาทหรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งที่ไม่สามารถกระทำได้

- (1) ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล
- (2) ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว
- (3) ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์

ข้อพิพาท ทางอาญา

- (1) ความผิดอันยอมความได้
- (2) ความผิดลหุโทษตามมาตรา 390, มาตรา 391, มาตรา 392, มาตรา 393, มาตรา 394, มาตรา 395 และมาตรา 397 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ย
ข้อพิพาท พ.ศ. 2562

ยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยผ่านระบบ
E-mediation

สายด่วนยุติธรรม 1111 กด 77

ช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

ฟรี!

24 ชั่วโมง

	ให้คำปรึกษากฎหมาย	1
	ร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์	2
	ส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหา ในการสอบสวนคดีอาญา	3
	ติดตามคำตอบแทนผู้เสียหาย หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายจำเป็น	4
	ขอข้อมูลคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา	5

**“ทุกปัญหา มีทางออก
โทรมาบอก 1111 กด 77”**

สำนักงานยุติธรรมจังหวัดให้บริการในเรื่อง

- บริการให้คำปรึกษากฎหมาย
- บริการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์
- บริการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท
- บริการงานกองทุนยุติธรรม
- บริการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่

ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

- บริการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่

ทนายความในการส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหาคดีอาญาในชั้น
สอบสวน

- บริการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

การช่วยเหลือในการดำเนินคดี

คำจ้างทนาย

คำที่ปรึกษา
กฎหมาย

ค่าธรรมเนียมศาล

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ
เช่น ค่าตรวจพิสูจน์
หาหลักฐาน ค่ารังวัด เป็นต้น

เกณฑ์การพิจารณา

พฤติกรรมและข้อเท็จจริง ผู้ขอความช่วยเหลือ

ผู้ยื่นคำร้อง ฟ้องร้อง บังคับคดี

- ทำเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- ทำเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม
- เรื่องที่กระทบความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม
- เรื่องที่กระทบต่อความสงบและศีลธรรมของประชาชน

ผู้ยื่นคำขอต่อสูคดี

- ไม่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ
- ไม่กระทบต่อประชาชนส่วนรวม
- ไม่กระทบต่อศีลธรรมหรือความสงบของประชาชน
- มีหลักฐานน่าเชื่อถือว่าไม่ได้กระทำผิด

ฐานะ ผู้ขอความช่วยเหลือ

- รายได้หรือความสามารถทางเศรษฐกิจ
- ภาระค่าใช้จ่ายตามปกติอันสมควร
- ภาระหนี้สินที่ไม่สามารถเข้าถึงความยุติธรรม

โอกาส

ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนหรือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่น

สำนักงานกิจการยุติธรรม

weareoja

พ.ร.บ. กองทุนยุติธรรม พ.ศ.2558

กองทุนยุติธรรม ช่วยเหลือประชาชน

“คนจนไม่ต้องร้องไห้
กองทุนยุติธรรมจะอยู่เคียงข้างท่าน”

2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี
ค่าทนายความ
ค่าธรรมเนียมศาล

4 ค่าใช้จ่ายสนับสนุน
โครงการให้ความรู้กฎหมาย
แก่ประชาชน

1 ประกันตัวผู้ต้องหา
หรือจำเลย

3 ค่ารักษาพยาบาล
ฟื้นฟูร่างกาย ค่าขาดรายได้
ค่าทำศพ ค่าเสียหาย
จากการถูกละเมิดสิทธิฯ

ติดต่อขอรับบริการได้ที่...

- สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ
- สำนักงานกองทุนยุติธรรม(กทจน.)
- กระทรวงยุติธรรม
- JUSTICEFUND@MOJ.GO.TH

ทนายอาสา และ ทนายขอแรง

ทนายอาสา คือ ทนายความที่ทำหน้าที่บริการให้คำปรึกษากฎหมายแก่ประชาชน **ฟรี** ไม่มีค่าใช้จ่าย ทนายอาสาจะนั่งรอให้คำปรึกษาที่ “สภานายความ” หรือที่ “ศาล” ตามวันเวลาที่สภานายความกำหนด โดย สภานายความจะรับให้ความช่วยเหลือ บุคคลยากไร้ ไม่มีเงินจ้างทนาย หรือ ไม่ได้รับความเป็นธรรม

ทนายขอแรง คือ ทนายความที่ศาลตั้งให้กับจำเลยในคดีอาญาเท่านั้น หากจำเลยไม่มีทนายความและต้องการทนายความช่วยแก้ต่างในทางคดี โดยจำเลยไม่ต้องเสียค่าจ้างทนายความ

ทนายความ กองทุนยุติธรรม
ทนายความ ชั้นบัณฑิตทนายความกองทุนยุติธรรม

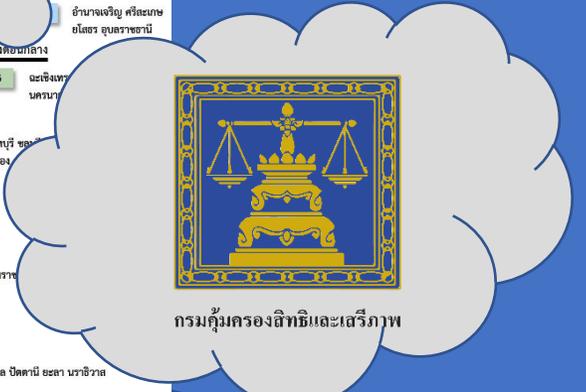
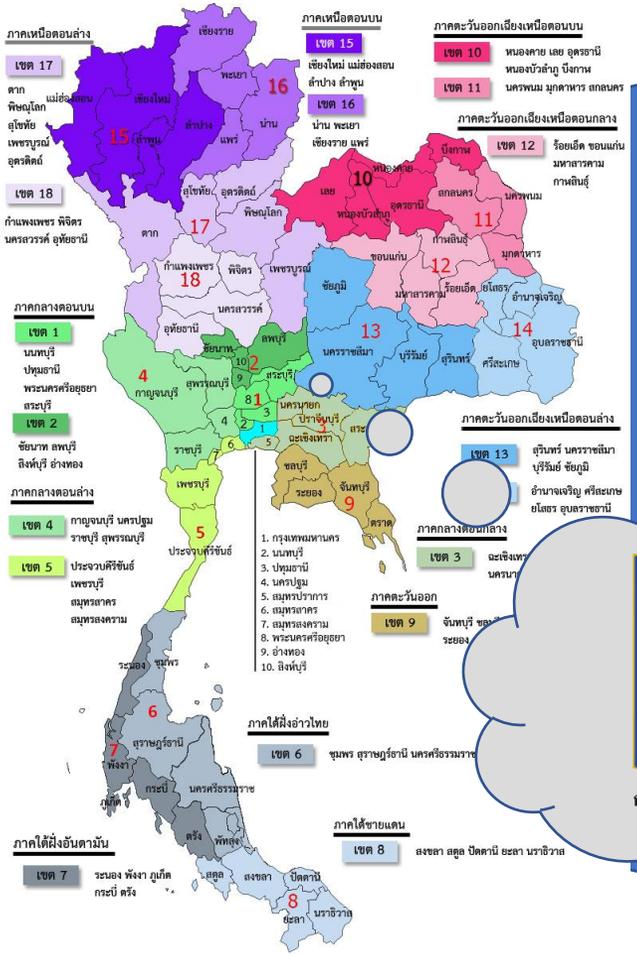
- ให้คำแนะนำ ปรัชษาทางกฎหมาย ว่าต่างแก้ต่าง ดำเนินการในชั้นคดีได้
- เงินกองทุนยุติธรรมจ้างทนายความให้ ตามระเบียบกองทุนยุติธรรม

พ.ร.บ.กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558
และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ทนายความในชั้นสอบสวนคดีอาญา

ทนายความ ชั้นบัณฑิตของสภานายความตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 134/1

- พบ และให้คำแนะนำ ปรัชษาทางกฎหมายแก่ผู้ต้องหา เป็นการส่วนตัว
- เข้าร่วมรับฟังการสอบสวนด้วย
- เบิกจ่ายจากกระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ)

กกต. ยุติธรรมสร้างสุข

กกช. ภาคเหนือ

กกช. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กกค. เชียงใหม่

กกค. เชียงราย

กกค. ลำพูน

กกค. ลำปาง

ช่องทางการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการอำนวยความสะดวกเป็นธรรม

Q & A

สิทธิมนุษยชนสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ

บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

- รักษาความมั่นคงของรัฐ จากภัยคุกคามภายนอกและภายใน
(ทหาร เป็นหลัก)

- การบังคับใช้กฎหมายการรักษาความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน
(ตำรวจ เป็นหลัก)

- บริการสาธารณะ (ขรก.พลเรือน/ท้องถิ่น ฯลฯ เป็นหลัก)

มีการแต่งตั้ง ทหาร ตำรวจ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าพนักงานฯ
ปฏิบัติหน้าที่ ด้านบังคับใช้กฎหมายและความมั่นคงฯ
และแต่งตั้งผู้ช่วยเจ้าพนักงาน

ภารกิจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ปฏิบัติงานด้านต่างๆที่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

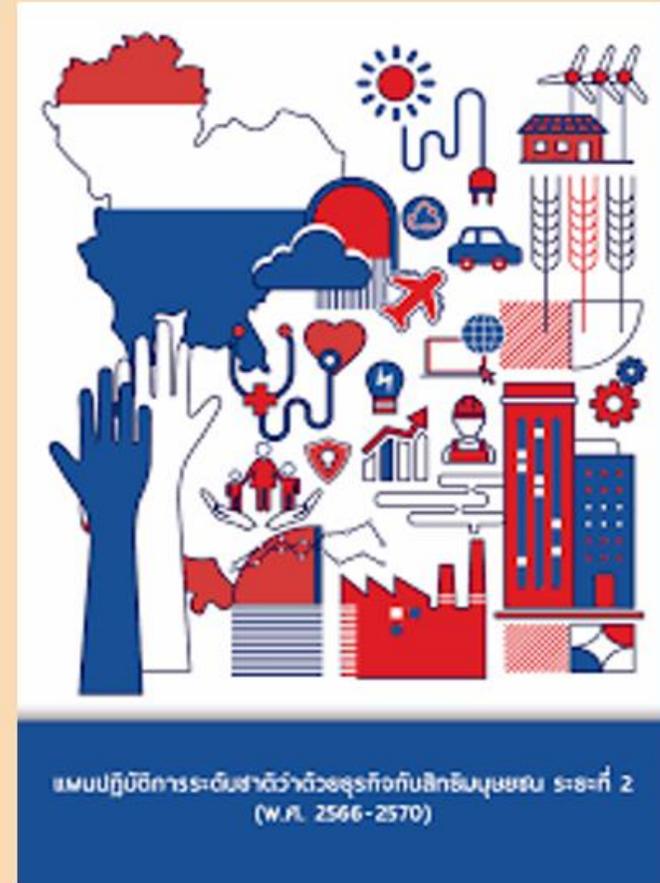
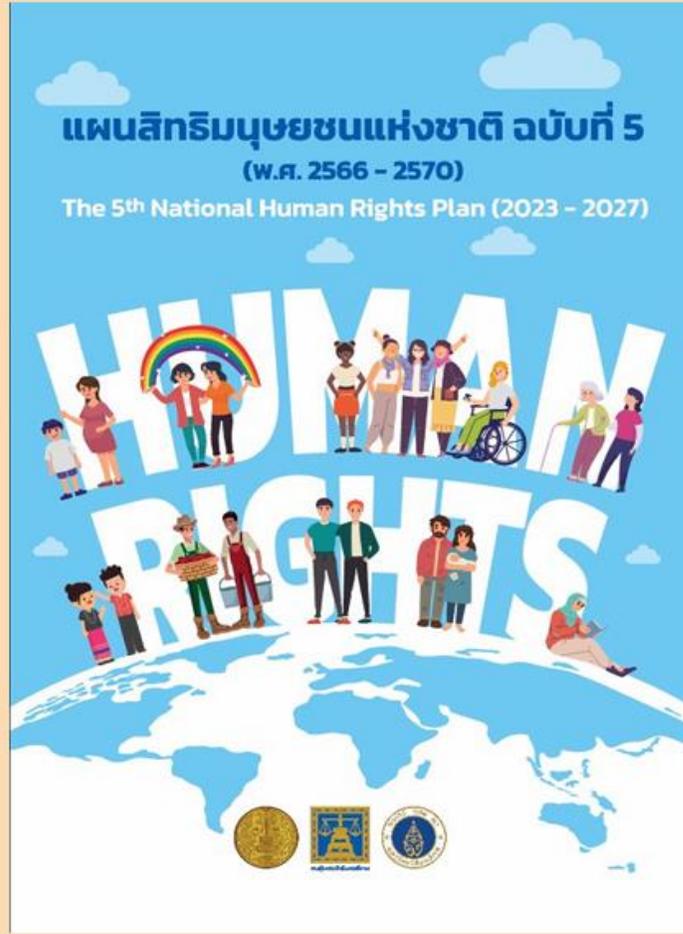
	ด้านความมั่นคง	ด้านบังคับใช้ก.ม.	ด้านบริการสาธารณะ
หน่วยงานหลัก/รอง	-ทหารเป็นหลัก ตร. ปกครองฯ เป็นผู้ช่วย, หน่วยงานรอง	ตำรวจ ปกครอง (หน่วยงานบังคับใช้ก.ม.), เป็นหลัก ทหารเป็นหน่วยงานรอง	จนท.พลเรือน เป็นหลัก(สธ.รง,พม.ศธ.ฯ) ทหาร ตำรวจเป็นหน่วยงานรอง
ฐานคิด	-ฐานคิด การใช้กำลังรักษาความมั่นคง ภายนอก ภายใน มีปฏิบัติการใช้กำลัง	ฐานคิด ปฏิบัติตามที่ก.ม.ให้อำนาจ, ใช้ก.ม. สิทธิมนุษยชน เมื่อทหารมาช่วยตร./ปกครอง	ฐานคิด ให้บริการสาธารณะ เสมอภาค ไม่เลือกป รวดเร็ว เป็นธรรม
ก.ม.ที่เกี่ยวข้อง	-รัฐธรรมนูญ ปี 60,ระเบียบการจัดตั้ง หน่วยงานกระทรวงกลาโหม, ก.ม.พิเศษ : พรบ.กฏอัยการศึกฯ,พรก.ฉุกเฉิน ปี48, พรบ.ความมั่นคงภายใน 2551 ,กฎการใช้ กำลังของทหารฯ	รัฐธรรมนูญ ปี 60 ประมวลก.ม.อาญา, กม.ที่มีโทษอาญา,ป.วิ.อาญาฯ ก.ม.พิเศษ ด้านความมั่นคงฯ,พรบ.การชุมนุม สาธารณะฯ	รัฐธรรมนูญ ปี 60, ก.ม.การจัดตั้งหน่วยงานฯ, พรบ.วิธีปฏิบัติราชการ,พรบ.ความรับผิดชอบ ละเมิดของจนท., พรบ.ให้บริการฯของหน่วยงาน ก.ม.การกระจายอำนาจฯ ให้ท้องถิ่นฯ
ลักษณะการละเมิด	ละเมิดสิทธิพลเมือง(ชีวิต ร่างกายฯ) และการ แสดงออกของประชาชน เพราะคุ้นเคยกับ หลักการทหาร การใช้กำลัง เมื่อมาปฏิบัติงาน รักษาความสงบภายใน ต้องใช้ก.ม.สิทธิ มนุษยชนเป็นหลัก ซึ่งไม่คุ้นเคย	ละเมิดสิทธิในกระบวนการยุติธรรม (ที่เกี่ยวกับ การตรวจค้น จับกุม สอบสวน กักขัง,ควบคุม ตัว,ฯ) และการเลือกปฏิบัติ ชัดหลักนิติธรรม เรียกรับเงินฯ	ละเมิดสิทธิฯในเรื่องการเลือกปฏิบัติ, ทุจริต, ในการให้บริการแก่ประชาชน ชัดหลักนิติ ธรรม ไม่เป็นธรรม
บทเรียน	คดีในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น ที่ อ.ตาก ใบ จ.นราธิวาส คดีการสลายการชุมนุมต่างๆ, คดีชัชฎุมิ ปะแส,คดีวัดปทุมวนารามฯ	คดี เซอร์รี่ แอนตันแคน, คดีนายบอส ทายาทกระหิงแดง,คดีจับผู้ต้องหาผิดตัว, คดีขับไล่ชาวกระเหรี่ยงออกจากพื้นที่ แก่ง กระจาง คดีจับกุมผู้ชุมนุมประท้วง,คดีสส. ปริณดา เปรียบเทียบกับชาวบ้านบุกรุกที่ดิน	คดีทุจริตของหน่วยราชการ,องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น,คดีการรถไฟถูกฟ้องติดป้าย โฆษณา,คดีข้อพิพาทระหว่างชาวเล กับ เจ้าของโฉนดที่ดิน คดีชาวบ้านห้วยครีตี้ ได้รับผลกระทบจากมลพิษโรงงาน

เครื่องมือที่รัฐบาลใช้ขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจ กับสิทธิมนุษยชน (แผน NAP)

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)

เป้าหมาย

การละเมิด
สิทธิมนุษยชน
ลดลง
ทุกด้าน
และทุกกลุ่ม

วัตถุประสงค์

เป็นกรอบทิศทางของ
หน่วยงานในการดำเนินงาน
เพื่อแก้ไขปัญหการละเมิด
สิทธิมนุษยชนในภาพรวมของ
ประเทศ ปกป้องคุ้มครอง
สิทธิของประชาชน ไม่เลือก
ปฏิบัติ คำนึงถึงศักดิ์ศรีความ
เป็นมนุษย์ สร้างสังคม
ที่ตระหนักถึงการเข้าเคารพ
สิทธิมนุษยชน

สาระสำคัญ

สถานการณ์ภาพรวม
ข้อท้าทาย
ข้อเสนอแนะ ตัวชี้วัด
และหน่วยงานที่รับผิดชอบ
โดยจำแนกเป็น
แผนรายด้าน 5 ด้าน
และแผนรายกลุ่ม 11 กลุ่ม

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5

5 ด้าน

1. การเมือง การปกครอง

ผลักดันกฎหมาย
คุ้มครองสิทธิ
อบรมสิทธิ สร้าง
มาตรการร่วม
ตัดสินใจ สื่อสาร
กับรัฐ
การจัดสรร
ทรัพยากร
สิ่งแวดล้อม และ
บริการของรัฐ

2. กระบวนการ ยุติธรรม

เน้นการเข้าถึง
ความยุติธรรม
ปกป้อง ทบทวน
ประกาศ/คำสั่งที่
เสี่ยงละเมิดสิทธิ
ส่งเสริมล่ามใน
กระบวนการ
ยุติธรรม ทบทวน
เปลี่ยนแปลงโทษ
ประหารชีวิต

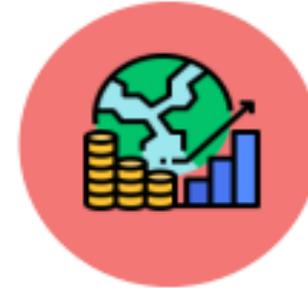
3. สาธารณสุข

ลดส่วนแพทย์ต่อ
จำนวนประชากร
กระจายตัว
เหมาะสม ปรับปรุง
กฎหมายควบคุม
โรคระบาด ศึกษา
สิทธิการดูแลแบบ
ประคับประคอง
เน้นสาธารณสุข
เชิงป้องกัน

4. การศึกษา

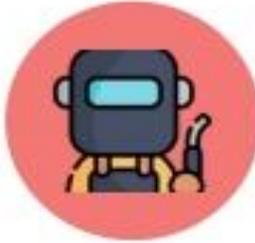
รองรับการเรียน
ออนไลน์ รู้เท่าทัน
เทคโนโลยี
ส่งเสริมการ
เรียนรู้ตลอดชีวิต
ส่งเสริมสิทธิ
มนุษยชนศึกษา
ป้องกันความ
รุนแรงใน
สถานศึกษา

5. เศรษฐกิจ และธุรกิจ

จัดสรร
งบประมาณฟื้นฟู
สาธารณสุขและ
เศรษฐกิจ ดูแล
กลุ่มผู้ประกอบ
อาชีพอิสระ
เศรษฐกิจดิจิทัล
แก้หนี้ครัวเรือน
ส่งเสริมปฏิบัติ
ตามแผน NAP

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)

ผู้ใช้แรงงาน

- ศึกษา/ให้ความรู้การตั้ง สภาพแรงงาน ประสานงานรัฐ เอกชนลดการละเมิดสิทธิแรงงาน สร้างความปลอดภัยในการทำงาน ขจัดการใช้แรงงานเด็ก

ผู้สูงอายุ

- สร้างความพร้อมการเข้าถึงคอมพิวเตอร์ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และการ ออม ป้องกัน คุ่มครองมิให้ถูกกระทำ รุนแรง

บุคคลมีปัญหาด้านสถานะทาง ทะเบียน /กลุ่มชาติพันธุ์

- ผลักดันกฎหมายคุ้มครองกลุ่ม ชาติพันธุ์ สร้างคุณค่าการอยู่ร่วมกัน ภายให้สังคมพหุวัฒนธรรม สร้างการ รับรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐเรื่องสิทธิ ของกลุ่มชาติพันธุ์

ผู้เสียหายและเหยื่อ

- ส่งเสริมการไกล่เกลี่ย ทบทวน กฎหมายเยียวยาเหยื่อ บูรณาการสห วิชาชีพดูแลเหยื่อ ให้ความรู้เจ้า หน้าที่ดูแลเหยื่อค้ำมนุษย์

ผู้เสพยาเสพติด

- ส่งเสริมสร้างอาชีพ ผลักดัน นโยบายผู้เสพเป็นผู้ป่วยอย่าง เป็นรูปธรรม สนับสนุนทางเลือก รักษาพยาบาลภายใต้ระบบ ประกันสุขภาพ

ผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง ผู้พ้นโทษ

- พัฒนาระบบฐานข้อมูลแก้ไขข้อร้อง เรียนการอายัดตัว ปฏิบัติตาม มาตรฐานสากล ทบทวนกฎหมาย จำกัลดการประกอบอาชีพ ผิดอาชีพ ตามตลาดแรงงาน ดูแลผู้ต้องขัง จิตเวช

เด็กและสตรี

- ปรับกฎหมายสอดคล้องสากล ตระหนัก ความรุนแรงในครอบครัว ปฏิบัติตาม แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย แก้ปัญหาความ รุนแรงในสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ การจดทะเบียนการเกิด การยุติการตั้ง ครรภ์ ป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ความหลากหลายทางเพศ

- ส่งเสริมมีเจตคติยอมรับ
- อัตรลักษณ์ทางเพศ ให้ความรู้เจ้า หน้าที่ในการปฏิบัติต่อกลุ่มหลาก หลาย ทบทวนกฎหมายเพื่อ คุ่มครองการเลือกปฏิบัติ ทางเพศ

ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ติดเชื้อ HIV และผู้ป่วย จิตเวช

- ให้ความรู้การอยู่ร่วมกับผู้ป่วย ลดการตีตรา ขจัดทางเลือกปฏิบัติ ผลักดันกฎหมายขจัดทางเลือก ปฏิบัติ มีมาตรการให้ผู้ป่วย จิตเวชเข้าถึงสิทธิตาม พรบ.สุขภาพจิต

นักปกป้อง สิทธิมนุษยชน

- จัดทำรายงานการละเมิดนักปก ปองฯ เร่งออกกฎหมายป้องกัน ฟ้องปิดปาก คุ่มครอง ผู้แจ้งเบาะแส

คนพิการ

- มีสื่อที่เหมาะสมกับคนพิการ จัดหา อุปกรณ์การเรียนออนไลน์
- มีมาตรการเยียวยาคนพิการ พัฒนา สาธารณูปโภคเอื้อคนพิการ
- ส่งเสริมการจ้างงาน การเรียนร่วม

ประชาชนจะได้อะไรจากแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ทุกคนได้รับการส่งเสริม เคารพสิทธิ ไม่ถูกละเมิดสิทธิ

กลุ่มเปราะบางได้รับการเสริมพลัง สร้างแต่่มต่อ
ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี

รัฐมีการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงมิติสิทธิมนุษยชน
กีดกันมาตรฐานสากล

สังคมไทยเป็นสังคมที่เคารพสิทธิมนุษยชน
เท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ยอมรับความแตกต่าง

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

1. เห็นชอบและประกาศใช้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570)

2. เห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฯ แปลงแผนไปสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานที่ครอบคลุมการดำเนินงานของหน่วยงานภายในสังกัดทุกระดับ และนำมิติด้านสิทธิมนุษยชนมาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

3. เห็นชอบให้หน่วยงานต่าง ๆ ตามข้อ 2 รายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฯ เมื่อสิ้นปีงบประมาณปีละ 1 ครั้ง ใน

ห้วงเดือนตุลาคม – ธันวาคมของทุกปี

4. เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐ (ระดับกรมหรือเทียบเท่า) บรรจุวิชาสิทธิมนุษยชน ไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ในหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการทุกระดับ และมอบหมายให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพรับผิดชอบการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาหลักการสิทธิมนุษยชนพื้นฐานที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำแก่หน่วยงาน

หลักสูตรสิทธิมนุษยชน
สำหรับหน่วยงานระดับกรมฯ
(จำนวน 3 ชั่วโมง)

<https://elearning-hr.rlpd.go.th/detail-course/19>

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

เป้าหมาย
ภาคธุรกิจและรัฐวิสาหกิจ มีความตระหนักและดำเนินธุรกิจด้วยความเคารพสิทธิมนุษยชน

สาระสำคัญ

2 ND NAP ประกอบด้วย 4 ประเด็นสำคัญ (KEY PRIORITY AREAS) ดังนี้

- ด้านแรงงาน**
- ด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม**
- ด้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชน**
- ด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ**

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อคุ้มครองประชาชนและชุมชน ไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลมาจากการประกอบธุรกิจ ป้องกัน บรรเทา หรือแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบเชิงลบ อันเกิดจากการประกอบธุรกิจ
- 2) เพื่อส่งเสริมแนวทางการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบและเคารพสิทธิมนุษยชน ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) โดยมุ่งหวังให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

THREE PILLARS of the UN GUIDING PRINCIPLES

HUMAN RIGHTS

PROTECT

STATE

duty to protect

RESPECT

CORPORATE

responsibility to respect

REMEDY

VICTIMS

access to effective remedy

สาระสำคัญของหลักการชี้แนะ UNGP

กรอบงาน UN “ปกป้อง เคารพ เยียวยา”

ก่อให้เกิดหน่วยงานที่มีอำนาจในการเป็นผู้ประสานงานหลัก

หน้าที่ของรัฐ ในการคุ้มครอง

การละเมิดสิทธิมนุษยชนผ่านการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม การออกกฎหมาย และ ค่าพิพาท

ความรับผิดชอบ ของบริษัทธุรกิจ ในการเคารพ

ปฏิบัติด้วยการตรวจสอบสถานะ (due diligence) สม่ำเสมอเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนและพูดถึงผลกระทบในทางลบ

การเข้าถึงการ เยียวยาที่มี ประสิทธิภาพ

สำหรับเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำโดยหรือเกี่ยวข้องกับบริษัทธุรกิจทั้งตามกฎหมายและนอกกฎหมาย

หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

สำหรับกรอบงานของการนำสู่การปฏิบัติใช้

องค์กรต้นแบบ
ด้านสิทธิมนุษยชน ปี 2568

เปิดรับสมัครระหว่างวันที่
15 พ.ค.
ถึง **15 ก.ค.**

ประเภทองค์กรที่สามารถสมัครเข้าร่วม

- ภาครัฐ
- ภาครัฐวิสาหกิจ
- ภาคธุรกิจ
- วิสาหกิจเพื่อสังคม
- ภาคประชาสังคม
- ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

ภาครัฐ 02-141-2758 | ภาครัฐวิสาหกิจ ภาครัฐ วิสาหกิจเพื่อสังคม และภาคประชาสังคม 02-141-2752 | ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน 02-141-2776

มิติตัวชี้วัดด้านโครงสร้าง
(Structural Indicator)
20 คะแนน

1. การประกาศหรือแถลงนโยบายที่เคารพสิทธิมนุษยชน (15 คะแนน)
2. การกำหนดผู้รับผิดชอบโดยตรงทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กร (5 คะแนน)

มิติตัวชี้วัดด้านกระบวนการ
(Process Indicator)
50 คะแนน

3. การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชน (25 คะแนน)
4. การปลูกฝัง สร้างการรับรู้ความตระหนักด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (10 คะแนน)
5. การสร้างกลไก เครื่องมือ หรือช่องทางอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้รับบริการที่เป็นกลุ่มเปราะบางภายใต้แผนสิทธิฯ ฉบับที่ 5 รับรู้สิทธิเข้าถึงบริการขององค์กร รวมทั้งมีช่องทางร้องเรียน ร้องทุกข์ได้โดยสะดวก (15 คะแนน)

มิติตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์
(Outcome Indicator)
30 คะแนน

6. มีการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) (10 คะแนน)
7. มีกลไก การตรวจตรา หรือ เครื่องมือในการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชน (10 คะแนน)
8. การส่งเสริมกระบวนการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง โดยจัดทำบทสรุปจากเหตุการณ์ที่ปรากฏในสื่อสาธารณะมาปรับใช้เป็นแนวทางการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามบริบทขององค์กร เพื่อให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลง (10 คะแนน)

การประเมินผลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

ขั้น A เกณฑ์เอกสาร

ส่วนที่ 1 สิทธิมนุษยชนในองค์กร
(70 คะแนน)

ส่วนที่ 2 โครงการ/กิจกรรม/นวัตกรรมเด่น
ด้านสิทธิมนุษยชน
(30 คะแนน)

ค่าน้ำหนักร้อยละ 70

(คะแนน x 70)

100

ค่าน้ำหนักร้อยละ 30

(คะแนน x 30)

100

รวมคะแนนไม่ต่ำกว่า
65 คะแนน จึงผ่านเกณฑ์
เข้าสู่การตรวจ
Site Visit Review

65 - 84 คะแนน

ตรวจประเมิน
Online

85 คะแนนขึ้นไป

ตรวจประเมิน
Onsite

เปิดเผย
รายชื่อต่อ
สาธารณะ
และส่งให้
หน่วยงาน
อิสระ
ตรวจสอบ
ข้อร้องเรียน

ผ่าน

ขั้น B Site Visit Review

ตรวจผลงานเชิงประจักษ์
(100 คะแนน)

คณะกรรมการ

สัมภาษณ์/พิจารณาหลักฐานเอกสาร/
หลักฐานเชิงประจักษ์/
สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

65 - 74 คะแนน = รางวัลชมเชย

75 - 84 คะแนน = รางวัลดี

85 คะแนนขึ้นไป = รางวัลดีเด่น

Human Rights For All

Thank You